

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan (sutra) razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10,650 in 10,349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Današnji nakladi »Slovenca« so priložene položnice. — Vljudno prosimo vse naročnike, da bi se jih čimprej poslužili. — Naročniki naj blagovolijo poravnati tudi morebitne zaostanke. Le z rednim plačevanjem naročnine si lahko ohranite pravico do smrtne nezgodne podpore 10.000 din, za katero je zavarovan vsak reden naročnik »Slovenca«. Uprava »Slovenca«.

Socialni mir

Med vzroki, iz katerih se je porodila sedanja vojna, je tudi socialni nered ali nemir, ki pomeni globoko razpoko tudi v političnem sestavu naše celine, na kateri velika nasprotja med stanov, predvsem med veleindustrijo in delavstvom, najmanj že eno celo stoletje neto in množijo razrušujoče strasti in nagone. In če hočemo kolikor mogoče daljšo dobo miru, moramo misliti tudi in to ne v zadnji vrsti na pomirjenje socialnih trenj in sporov, ki pomenijo svoje vrste trajno vojno stanje med kapitalom in delom. To je poudarjal v svoji prvi okrožnici sedanjí papež, odziv na to pa je bil od strani gotovih krogov precej slaboten.

Resen glas v tem oziru pa beremo v francoskem katoliškem dnevniku »La Croix« iz peresa enega najbolj uglednih krščanskih kulturnih in socialnih delavcev, abbéja de Poncheville. Ali mislimo, ko govorimo o bodočem miru med narodi tudi na mir med socialnimi stanov, tako se sprašuje. Ne? Potem je treba odgovoriti, da je mir med družabnimi stanov predpogoj za mir med narodi. Vsako tlačenje ogroža mir. Kdorkoli hoče zmagati — nadaljuje katoliški mislec — vsak mora skrbeti, da ni niti enega dne štrajka v delavnicah. To bi bila razpoka, skozi katero bi lahko vdrl razkrajajoči vpliv sovražnika. In če bi napočil dan miru, ne sme biti nikjer v ljudskih srcih kakšne jeze, maščevanja želje in sovraštva, ki bi moglo eksplodirati.

Vsega tega, tako beremo dalje, se danes ni treba nobenemu taboru v Evropi bati. Delavski svet pošteno opravlja svoje delo za domovino. Komunisti nima več nikjer v Evropi toliko svobode ko prej, da bi sejal strupeno seme notranjega razdora. Toda ta mir mora biti trajen, ta vzajemnost se mora ukoreniniti globoko v dušah, ne sme biti samo pasivno sprejet, ampak svobodno in docela hoten. To razpoloženje mora preživeti konec vojne.

Zato izkoristimo pravi in najugodnejši trenutek, da socialni mir utrdimo — vzklika abbé de Poncheville. Najboljše sredstvo, da preprečimo, da se strasti socialnih nasprotij zopet ne razpihnejo v plamen, je to, da se poleg verskega apostolata ustvarijo pravični odnosi med stanov v smislu Leonovih in Pijevih smernic: korporativna skladnja občestva, v kateri bodo sodelovali svobodne strokovne organizacije vseh činiteljev gospodarske proizvodnje. Le v takem redu bodo delavci organizirani v podjetje in se bodo čutili kot enakopravni sodelavci v prid celote. Zbližanje src ima za predpogoj človeka vredne odnose, ljubezen se rodi iz pravičnosti, čut odgovornosti za celoto more biti samo tam, kjer se oba činitelja proizvodnje in narodovega blagostanja smatrata kot »nakovredna in koristna, tako da se pošteno delo ne more izkoristiti v prid samo enega stanu ali sloja.

Francija je v tem pogledu dala lep zgled. Zveza delavskih sindikatov, znana generalna konfederacija dela (Confédération générale du travail) in Zveza delodajalcev sta se postavili danes na isto stališče: da je njuno sporazumno sodelovanje nujno potrebno načeloma in ne samo slučajno zaradi sedanjega mednarodnega položaja in kategoričnih zahtev vojne. Tak razveseljiv rezultat se je mogel doseči le zato, ker se je večina francoskega delavstva tako po svojem domoljubju kakor po svojem pravicoljubju, ki ne vidi enostranske samo sebe, ampak tudi drugega, osvobodila terorja komunistične manjšine. Ko je odpadla ta mora, je zmaga zdrava pamet in plemenito čustvo, vanje, ki je bilo samo potlačeno. Padla je ovira, ki je stala na poti resnici, ki jo delovno ljudstvo danes izprevidi z vso jasnostjo: da je namreč razredni boj kot načelo in praksa zmota in poguba na obeh straneh, ter smrt vsakega urejenega občestva, ki more uspevati v blagor vseh svojih stanov le na podlagi stanovske vzajemnosti. Ideja in beseda, ki je bila toli zasmehovana, je postala zdaj tudi delavcu draga, kakor jo je začel upoštevati in čedalje bolj prav vrednotiti delodajavec.

Vendar pa je to šele začetek. Socialna reforma evropske družbe mora biti korenita, če naj res ozdravi. Zato pa je treba v njen prid doprinesiti velike žrtve — predvsem bodo te žrtve prizadele imovitejši sloj. Toda korenita reforma po zamislu Cerkve bo vse žrtve bogato poplačala s socialnim mirom in dvigom blagostanja, ki bo res obče, dočim je danes obče samo po besedah. Ko je sedanjí papež bil še kardinal Paccelli in papežev državni tajnik, je — kakor nam kliče v spomin de Poncheville — v pismu kardinala Verdieru nujno priporočal voditeljem narodne proizvodnje, da naj delavca tesno povežejo v njen organizem kot pravega sodelavca, to je, kot polnopravnega človeka istovrednega človeškega dostojanstva, ne pa kot golo sredstvo in stroj. Bilo je to v času, ko so eni bili še čisto vključeni v svoje lastne egoistične predsodke, drugi pa začarani od praznih obetov zemeljskega raja. Danes, tako smemo upati, je ta led, ki je besede Cerkve sprejemal kot »maziljene fraze preživelih časov«, prebit.

Toda — pri tem ne sme ostati, brezdomno med stanov je treba zasuti docela ne samo po duhovnem in moralnem preobratu, ampak hkrati s silo zakona in primerne organizacije gospodarstva in s socialnimi reformami. Le tako se bo med narodi vpostavil resnični mir, da se ne bo treba bati ne nove vojne ne prevratov. In prav pripominja abbé de Poncheville, da bodo tisti, ki se bodo v tem pogledu postavili na stran Cerkve, svoj čas prehiteli, tisti pa, ki bi zdvajali dalje, bodo od časa pohojeni.

Odmevi na Hitlerjev govor

Besede nemškega državnega kanclerja z veseljem sprejete v Italiji V Franciji in v Angliji mu pripisujejo bolj notranjepolitični pomen

Bern, 31. januarja. t. Reuter. Švicarski listi poročajo, da je tajna policija v Nemčiji ukrenila obširne varnostne ukrepe, da se ne bi ponovila nesreča, ki je zadela dvorano v Monakovem, ko je zadnjič Hitler govoril in je po njegovem odhodu eksplodirala bomba. Tajna policija je športno palačo več dni poprej do vsake najmanjše podrobnosti natančno preiskala, na to pa jo je zastražila po najbolj zanesljivih ljudeh. Preiskave so se potem nekajkrat še ponavljale in tik pred Hitlerjevim prihodom so vse prostore še enkrat pregledali in se prepričali, da je vse varno in v redu.

V Italiji:

»Svet bo razumel te besede«

Rim, 31. januarja. AA. DNB: Italijanski politični krogi popolnoma odobravajo Hitlerjev govor v berlinskem Sportpalastu. Italijanski politični krogi naglašajo posebno vzajemnost, ki da obstoja med Nemčijo in Italijo, ki sta bili v toku zgodovine ogoljufani za njun del svetovnega bogastva, ki sta pa danes mladi in močni naciji, ki zahtevata svojo pravico. Italijanski politični krogi naglašajo v prvi vrsti Hitlerjeve besede, da Nemčija in Italija že mnogo let vodita skupno politiko, in da se ta politika ni v ničemer spremenila. Obe državi da sta zvezani s tesnim prijateljstvom in da se njuni skupni interesi popolnoma krijejo. Italijanski krogi naglašajo popolno soglasje, da je treba probleme, ki obstojajo danes med narodi, rešiti na isti način, kakor se rešujejo vsa socialna vprašanja. Italijanski politični krogi pripisujejo največjo važnost Hitlerjevim besedam, naslovljenim Angliji in Franciji. V Italiji vlada splošno prepričanje, da bo ves svet razumel te besede in to tembolj, ker je Hitler naglasil nerazrušljivo zaupanje, ki obstoji med Hitlerjem in nemškim narodom, kakor tudi to, da je Nemčija v toku zadnjih mesecev napravila na polju oborožitve toliko, da to presega vse nemške uspehe in napore v teku zadnjih let.

V Moskvi:

»Najgloblji vtis...«

Berlin, 31. januarja. AA. DNB poroča iz Moskve: Včerajšnji Hitlerjev govor je zbudil najgloblji vtis v moskovskih političnih krogih. Ti krogi poudarjajo nedvoumnost Hitlerjevega govora in posebno naglašajo tiste odstavke, v katerih je Hitler tako jasno »obrčunal« z britansko vojno politiko. Čisto naravno je, da tistim odstavkom, v katerih je Hitler govoril o sovjetsko-nemških odnosih, posvečajo največjo pozornost in da v zvezi s tem naglašajo trajnost nemško-sovjetskega sodelovanja.

V Angliji:

»Hitler je uvidel neuspešnost napora ločiti Francijo od Anglije«

London, 31. januarja. AA. Reuter: Dasi ni v londonskih merodajnih krogih nobene reakcije na Hitlerjev govor, vendar ti krogi naglašajo, da je bil večji del govora posvečen že tolikokrat objavljenim trditvam o vojni, ki da je Nemčiji vsiljena in drugim netočnim trditvam o nemški volji, da se ohrani mir, da ni treba posebej odgovarjati. Hitler je bil ves čas govora v obrambi. Glede političnih izjav je bila opazna trditve, da so interesi Italije isti kot interesi Nemčije. Četudi se je večina Hitlerjevega govora nanašala na Anglijo, je napadel tudi Francijo, iz česar sledi nauk, da je Hitler nazadnje uvidel neuspešnost svojih prejšnjih naporov ločiti Francijo od njene zaveznice Anglije.

Nemčija želi prilagoditve romumske železarske industrije

Čudne govornice iz Slovaške o načrtih, naperjenih proti Madžarski

Budimpešta, 31. jan. t. United Press. Iz Bukarešte poročajo, da se nahaja tamkaj tudi zastopstvo velike nemške železarske industrije »Hermann Göring Werke«, ki se pogaja z romunsko vlado za bolj tesno sodelovanje nemške in romunske železarske industrije. O pogajanjih romunska vlada ni dala nobenih pojasnil. Iz poučenih virov pa izhaja, da je nemški poslanik v Bukarešti, ki se je vrnil iz Berlina, že preteklo nedeljo razgovarjal s člani romunske vlade glede izvedbe načrtov, ki jih je prinesel seboj zastopnik nemške industrije. Ti načrti so kaj obsežni. Nemška industrija namreč predlaga, da naj bi glavne železarne in jeklarne v Romuniji, to so jeklarne in topilnice v Rešici, kakor tudi železarne okrog Rašova temeljito preosnovali in jih prilagodili nemškemu železarnu »Hermann Göring Werke«, ki stvarno predstavljajo danes vso združeno nemško železarsko industrijo. Romunija bi začela v tem smislu sodelovanja vsaj spomladi, ko se bodo pričeli veliki vojaški dogodki. Isti dobro poučeni vir pravi, da je romunska vlada nemške perldoge o prilagoditvi svoje železarske industrije nemškemu potrebam sprejela z nekoliko presenečenjem, a da jih ni odbila. Morda bodo ti predlogi sprejeti v skupni sporazum med Nemčijo in Romunijo glede pošiljanja surovin iz Romunije v Nemčijo in nabav vojaškega materiala v Nemčiji za Romunijo.

V Franciji:

»Hitler je govoril jezno«

Pariz, 31. januarja. AA. Havas: Hitlerjev govor so sprejeli v Parizu popolnoma mirno. V njem ne najdemo nobene nove misli. Snov o versajskem diktatu, o najmočnejšem narodu na svetu, o demagoškem nasprotju med narodi, ki imajo in narodi, ki nimajo nič, je dobro znana. Obtožba proti angleški »zahrbtnosti« ni nič manj znana. Opazili so, da je Hitler potem, ko je dolgo zasmehoval angleški verski duh, pozval Vsemogočnega, naj pride na pomoč Nemčiji. Kar se tiče razlaganja mednarodnega dela nacionalnih socialistov v letu 1938, pa je res, da je bila njihova aktivnost v tem letu zelo značilna, kajti v tem letu so zasedli Avstrijo, nato suedske kraje, nato je bil sestanek v Monakovem itd. Toda prav to leto je imenoval Hitler kot leto protinemških provokacij. »Petit Parisien« pravi, da je govor, ki ga je imel Hitler včeraj v Sportpalastu, popolno nasprotje Daladierovega govora in trezne odločnosti Chamberlaina, ki nastopata kot voditelja demokratičnih držav. Hitlerjev govor je bil skrajno srdit. Se nikoli ni Hitler govoril tako jezno. Njegove besede,

naslovljene Angliji in njenim državnikom, so bila prava eksplozija jeze. Ta način govora kaže, kakšen uspeh je dosegla dosedanja zavezniška blokada in s kako skrbjo gleda Nemčija na vojaške priprave Francije in Anglije, ki so z vsakim dnem obširnejše. »Excelsior« naglašuje, da je Hitler dejal, da Nemčija v nobenem primeru ne bo kapitulirala. To pomeni, da bo treba voditi najtežjo in najokrutnejšo vojno, da se doseže zmaga. Francija je na to pripravljena. Treba je vedeti, da zavezniki ne spijo. Daladier je v imenu zaveznikov dejal, da bodo vsak nemški udarec vrnil z desetimi udarci.

V Ameriki:

»Dogodek brez pomena«

Washington, 30. januarja. AA. Havas: Tukajšnji krogi naglašajo, da Hitler ni navedel nobene stvarne misli v svojem včerajšnjem govoru, ki bi jo bilo vredno naglasiti. Listi so istega mnenja kot politični krogi ter se omejujejo na objavo posameznih izveščkov Hitlerjevega govora. Ti izveščki so objavljeni pod skromnimi naslovi kot dogodek brez posebnega pomena.

Finci so spet prodrli do Ledenege morja

Stockholm, 31. jan. t. Reuter. Semkaj so prišla poročila, da so finske patrulje že prišle do obale Ledenege morja, kjer so uničile nekatera sovjetska skladišča municije.

Finska poročila

Helsinki, 31. jan. e. Današnje uradno vojno poročilo pravi, da je bil sovjetski napad na karelijski ožini odbit. Sovjetski napad pri reki Taipale je bil tudi odbit in je tam obležalo 60 Rusov mrtvih. Severno od jezera Ladoga so bili vsi sovjetski napadi odbiti. Finski oddelki so uničili 9 boljševških tankov.

Po drugih delih fronte je bilo manj streljanja iz topov in pušk. Delavnost sovjetskih letal se je danes omejila samo na odseke nad bojišči. Finski bombniki in finska izvidniška letala so zvedla več poletov nad sovjetskim ozemljem. Finski protiletalski topovi so sestrelili 5 sovjetskih letal.

Helsinki, 31. jan. e. Tekom včerajšnjega dne so finski protiletalski obrambni oddelki sestrelili 5 sovjetskih bombnikov. Ta uspeh dokazuje, da se finska protiletalska obramba sedaj hitro poslojuje tudi v tistih delih Finske, kjer je do sedaj niso imeli, ker so mislili, da boljševiki ne bodo napadali krajev, kjer živi neoboroženo prebivalstvo.

Severnovzhodno od jezera Ladoga so Finci odbili vse sovjetske napade.

Finsko uradno poročilo tudi objavlja, da so finska letala izvedla več izvidniških poletov, dočim se sovjetska izvidniška letala omejujejo na območje ob fronti.

Pariz, 31. jan. e. Finski poslanik v Parizu Harry Holma je danes sprejel zastopnike tiska in jim izjavil, da je finska armada s svojim poveljnikom maršalom Mannerheimom obsojena na propad in žalosten konec, če Finska kmalu ne dobi uspešne podpore proti boljševiškim napadalcem.

Junaška armada lahko izvaja samo enega ali morda dva čudeža, ne more pa ustvarjati čudežev kar zaporedoma.

Finski poslanik je nato priznal, da je Finska že prejela veliko podporo iz številnih držav, po-

Izjava finskega generala Arne Siva o letalskih napadih

Helsinki, 31. jan. AA. Havas: Poveljnik finske obrambe proti letalskim napadom general Arne Sivo je snoči ob 7 dal zastopnikom časopisa poročilo, v katerem med drugim pravi:

Nikdar finški narod ni bil prisiljen, da vzdrži tako težko borbo kakor v zadnjih mesecih. Ta boj je dokazal na prepričevalen način, da Finsko navdaja duh požrtvovalnosti, predvsem kadar gre za njeno svobodo in neodvisnost. Ta boj je pokazal med drugim razliko, ki obstoji med načinom vojskovanja pri civiliziranem narodu in med tistim načinom vojskovanja, ki se ga poslužujejo barbari. Sovražnik se ni zadovoljil samo s tem, da izjava napade na zaledje, na vojaške objekte, industrijska središča in prometne zveze. Ne. Sovražnik je poteptal vse človečanske zakone ter pobijal žene, starše in otroke. Napadal je prav tako cerkve in bolnišnice. Naj povedo številke, kakšno je bilo bombardiranje od 30. novembra dalje.

Okrožje Milad z glavnim mestom Helsinkijem in 46 manjšinih mest je bilo bombardirano 167 krat. Vrženih je bilo 3541 bomb. Področje okoli Abo in Bjorgborga ter 31 mest v tej pokrajini je bilo bombardiranih v tem času 97 krat in je bilo vsega skupaj vrženih 3174 bomb. Področje Vipurija: 46 krajev v tem predelu je bilo bombardiranih 156 krat in je sovražnik vrzel 3754 bomb. Pokrajina Hene: 16 mest v njej je bilo bombardiranih 47 krat in je padlo na to področje 2159 bomb. Okraj Semihel: 4 kraji na tem področju so bili bombardirani 7 krat in je padlo nanje 951 bomb. Področje Kuopio: na 11 krajev v tej pokrajini je bilo pri 23 bombardiranjih vrženih 656 bomb. Pokrajina Vasa: na 11 krajev je bilo izvedenih 22 bombardiranj in vrženih 1169 bomb. Področje Uleborg in Laponija: na 38 mest je bilo vrženih 4963 bomb in je bilo izvedenih 116 bombardiranj. Otok Aaland: na štiri kraje tega otoka je bilo vrženih 172 bomb. Letala so jih napadla 8 krat.

Na vso Finsko, na 207 okrajev, je bilo vrženih v omenjenem razdobju 20.337 bomb in so te kraje sovjetski bombniki napadli 643 krat.

Pri tej priliki je treba posebej omeniti nekatere primere. Dne 21. decembra so Sovjeti bombardirali neko bolnišnico in neko kliniko. 30. decembra je padla ena bomba na streho bolnišnice. 31. decembra je bomba porušila cerkev, 10. januarja je bil bombardiran zavod za alkoholike, 12. januarja je padlo 7 bomb na neko bolnišnico, 14. januarja so sovjetski letalci s strojnimi streljali na pogrebni spreved, 17. januarja je bila bombardirana vojaška bolnišnica, 23. januarja so sovjetski bombniki inapadli štiri bolnišnice in je bil pri tej priliki ubit en zdravnik ter sedem bolničark. 26. januarja je bila bombardirana neka bolnišnica, 29. januarja so sovjetski letalci z bombami napadli zavod za umobolne.

Od začetka vojne, od 30. novembra do 29. januarja je sovjetsko bombardiranje zahtevalo 377 smrtnih žrtev, 323 težko ranjenih in 385 lažje ranjenih. Meseca januarja je bilo v enem samem dnevu bombardiranih 35 mest in pri tej priliki vrženih 1500 bomb. Poškodovanih je bilo 36 hiš, ubitih pa je bilo le devet ljudi, šest težko in 12 lažje ranjenih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Nespremenljivo.

Zemunska vremenska napoved: Oblačno s snegom po vsej državi. V Primorju dež. Veter vedno močnejši. Temperatura brez znatne spremembe na severni polovici države, dočim bo v južnih krajih narasla.

Politični zapiski

O novi taktiki komunizma

»Hrvatska Straža« prinaša pod gornjim naslovom članek, kjer naglašajo: »Po polomu politike ljudske fronte so komunisti začeli z novo delavnostjo tudi v naši državi. Zbirajo sile, likvidirajo ljudsko frontaško politiko ter nastopajo vedno bolj odkrito v ilegalnem delu, med tem, ko na legalnem polju delujejo po jugomarksističnih sindikatih ter po Akcijskem odboru Stranke delovnega ljudstva Hrvatske. (Posestima je pri nas Stranka delovnega ljudstva Slovenije.) Vodstvo HSS in oblasti banovine Hrvatske so nastopile zoper te komunistične akcije ter precej ukrenile, vendar vse kaže, da je to, kar se je doslej ukrenilo, šele začetek. Komunisti na drugi strani pa zavzemajo vedno bolj nedostopno stališče zoper novi režim in politiko HSS. Komunistična stranka Jugoslavije se je iz taktike porazdelila na več »samostojnih« strankarskih enot. Tako smo tudi že slišali o Komunistični stranki Hrvatske, čeprav je vsakomur jasno, da je to le slepilo in taktika, da bi s tem komunisti izrabili hrvatska narodna čustva... Komunisti obtožujejo dr. Mačka, češ, da on in druga »hrvatska gospoda tirajo v vojno, da bi preprečili boj hrvatskega naroda za socialne pravice«. Ključno kmeto, naj se združijo z delavci, kar pomeni, naj se vprežejo v komunistični voz. Zato tudi zahtevajo zvezo s Sovjetsko Unijo, da bi se preprečila vojna zoper SSSR, te močne opore zatiranih narodov in delovnih množic v njihovih osvobodilnem boju. — To je kar cinično povedano. Podali smo bistveno vsebino okoliščin komunistov, da bomo bolj spoznali, kaj komunisti počno in hočejo na Hrvatskem.« Tako piše »Hrvatska Straža«. Podobno skušajo delati tudi na Slovenskem, kajpada z drugimi gesli in elegiji. Da bi bila »Sovjetska glavna opora malih in zatiranih narodov«, tega na Slovenskem po finskih dogodkih komunistom noben tepec več ne bo verjel.

Za finančno samostojnost banovine Hrvatske

V Beograd je odpotoval finančni načelnik banovine Hrvatske dr. Vladimir Franolič. »Hrvatski Dnevnik« v zvezi z njegovo potjo v Beograd med drugim piše: »Ni pa še sklenjen finančni sporazum. Vsekakor je Hrvatski v škodo, da se podaljšuje provizorij, ki onemogoča banko oblast v široko zasnovanem delu, ki ne bi bilo utemeljeno na provizoriju. Poleg tega še ni nobene odločitve o volitvah za hrvatski sabor, čeprav je bilo sklenjeno, naj bi se volitve izvršile pred 1. aprilom ter naj bi sabor že sklenil preračun. V nasprotnem primeru naj bi bil prvi preračun banovine Hrvatske izdan na podlagi uredbe. Ko se bo odločil predstojnik dr. Franolič mudil v Beogradu, bodo obravnavali to vprašanje. Vsekakor je naglo sklepanje sporazuma predpogoj normalnega razvoja banovine Hrvatske.

»Hrvatski Dnevnik« in Nikoličeva brošura

Včeraj smo omenili brošuro Momirja Nikoliča, ki jo je bil izdal v obrambo banovine Hrvatske med Srbi. »Hrvatski Dnevnik« zdaj polemizira s to brošuro ter na koncu pravi: »Jugoslawenstvo, ki Nikolič o njem govori, za nas kot narodna označba sploh ni. Za nas so le Srbi in Hrvati. Daleč so od nas vse formule, ki bi z njimi hoteli Srbom veljavati nekaj, česar ne potrebujejo. Mi zase ne potrebujemo cirilice, Srbi na Hrvatskem pa jo lahko porabljajo, kolikor hočejo. Naša narodna zastava ni rdeča-modra-bela, vendar jo Srbi lahko kjerkoli izobesijo. Ne moremo si misliti, da bi bil v vasi, kjer so Srbi v večini, župan kdo drugi in ne Srbi. To velja za vse urade. Če je to za koga jugoslawenstvo, naj ga le tako nazivlje. Za nas pa je to skrb za blagor domovine, ker mora vsako izvrševati svojo dolžnost tamkaj, kjer jo more najbolje. Tega vsega mi ne imenujemo kako »žrtve jugoslawenstva«, niti erbtvu, marveč delamo kot ljudje, kar je naš ponos.«

Kako sodi »Obzor«

Zagrebski Obzor prinaša članek o položaju ter se peča z usodo Bosne in Hercegovine, ki naj bi se v celoti ne smela priključiti srbski enoti. Med drugim pravi: »V Beogradu pa izdelujejo uredbo o srbski enoti. Če tedaj prevlada misel srbskih krogov, naj se država razdeli na tri dele, se bo najprej postavilo na dnevni red velevažno vprašanje, kaj bo z Bosno in Hercegovino. Današnje meje banovine Hrvatske proti Bosni in Hercegovini iz geopolitičnih, gospodarskih in prometnih razlogov ne morejo obstati, toda načelo enakopravnosti odločno veleva, naj se izvede nova bolj pravična razmejitev. Reka Bosna bi bila skrajna meja, do katere bi mogle iti žrtve od naše strani. Srbski politični krogi bi sicer res mogli reči, da je ta meja zajela velik del Srbov v Bosni. Toda prav tako je resnica, da bi na ostalem področju Bosne in Hercegovine ostal tudi velik del Hrvatov islamske in katoliške vere, ki strnjeno prebivajo v mnogo okrajih. Vzhodno od reke Bosne bi ostalo tudi Sarajevo, kjer so Srbi šele na tretjem mestu. Nato list naglašuje hrvatsko preteklost te dežele, nakar končuje: »Vsekakor prihajajo dnevi, ko se bo odločilo o prihodnjem položaju Bosne in Hercegovine, zato moramo paziti, da ne bi nas enostranske odločitve ne postavile pred dovršeno dejstvo, ter moramo zato postaviti odločno zahtevo, da o Bosni in Hercegovini ni mogoče odločati mimo volje, kaj šele zoper voljo in interes hrvatskega naroda.«

»Srpska štampa« piše

Druga številka novega srbskega lista na Hrvatskem, ki se imenuje »Srpska štampa«, prinaša članek, kjer med drugim pravi: »Za banovino Hrvatsko prihaja zdaj na vrsto tudi Srbska in Slovenska banovina. Naša misel je, naj bi se ti dve banovini organizirali po istih načelih in po isti ustavni poti, kakor je bilo to narejeno ob ustanovitvi Hrvatske banovine. Vse to naj bi se izvedlo še pred volitvami v narodno skupščino, da bi tako bilo mogoče stopiti pred ljudstvo s končno preurejeno državo in da bi bilo mogoče na podlagi tako razčiščenega in konkretnega političnega stališča zahtevati odobritev ljudstva na volitvah. Po naših mislih bi bila velika napaka poprej iti na volitve, ker bi ljudske množice ne vedele, kaj naj prav za prav odobre. To pa ni bilo najbolj usodno... Morda bi srbske množice pod vplivom raznih opozicijskih gesel mogle zavzeti celo tisto nezaželeno stališče, češ da je vse, kar je storjeno, storjeno zgolj za banovino Hrvatsko, med tem ko bi Srbi ostali pri starem.« — V drugem članku pa list, ki tako piše, naglašuje, da zagovarja politiko SDS, kar je vsekakor zelo zanimivo. Se bolj zanimivo pa je slišati, da SDS z ozirom na ti list naglašuje, da to ni njeno glasilo ter da je neno glasilo edino le »Nova Riječ«.

Razmerje med JRZ in radikalno stranko

Belgrad, 31. januarja. m. V razgovorih med predsednikom vlade in JRZ Dragiša Cvetkovićem in voditeljem radikalne stranke Aco Stanojevičem odnosno med prvimi podpredsednikom te politične skupine g. Trifunovićem so nastale, kakor ugotavlja današnja opoldanska »Pravda«, nekatere težave. »Pravda« o teh težavah poroča naslednje:

»O značaju Trifunovićevih navodil, ki jih je dobil od šefa stranke v Nišu, so v glavnem istovetna z onimi, s katerimi so se začela pogajanja. Večjega popuščanja, pravijo radikalni krogi, ne more biti, ker se ne dela tu o strankarskem taktiziranju, temveč o važnih in resnih vprašanih dalekosežnega pomena. Težko je zgledati predvsem stališče glavnega odbora o samem sporazumu in vprašanju državne preureditve ter za stališče, ki ga zastopa predsednik vlade Dragiša Cvetković in po njem vsa JRZ. Podobni razlogi so tudi v drugih vprašanih ter v sedanji situaciji, ki prihaja, prav tako važni. Na obstoj vseh teh razlogov po mnenju ljudi, ki stoje blizu glavnega odbora, bo Trifunović pokazal v odgovoru g. Cvetkoviću. Iz tega v krogih glavnega odbora izvajajo sklep, da je vprašanje, ki se je pokrenilo zaradi združitve radikalov, vsaj kolikor se tiče zadnje iniciative, zadelo na težave, ki jih je težko prebrskati, če bosta obe stranki ostali dosledno na svojih stališčih. Po vsem tem sodeč, popuščanja ni pričakovati, čeprav smatrajo v radikalnih krogih stališče g. Stanojeviča za čisto načelno. Stojte na stališču prinizanja, obnovitve in preureditve radikalne stranke, nakar bi redni forumi dalje razpravljali. Zato v političnih krogih

Izjava dr. Kulenoviča

Belgrad, 31. jan. m. Minister za gozdove in rudnike dr. Kulenović je kot voditelj muslimanov dal danes izjavo za zagrebski »Jutarnji List«. V tej izjavi dr. Kulenović poudarja, da se ne strinja s sklepom glavnega odbora JRZ. Njegova nenavzočnost na zasedanju glavnega odbora JRZ ni bila namerna, temveč zgolj slučajna. Dr. Kulenović poudarja, da vstraja še naprej na svojem znanim stališču, v katerem zahteva avtonomijo za Bosno in Hercegovino. Pravi, če kdo misli, da večina muslimanov tega ne želi, se lahko o tem prepriča z glasovanjem.

Glede akcije radikalne stranke za združitev vseh radikalov minister dr. Kulenović poudarja, da je radikalna stranka ena od ustvarjalcev JRZ. Če se hočejo vsi radikalni zbrati, naj se združijo in zbero v JRZ. V primeru pa, če radikalni vztrajajo na obnovitvi staro-radikalne stranke, dr. Kulenović poudarja, da muslimani ne bodo vstopili v to stranko, ker se ne marajo utopiti v njej. O sedanjem razgovoru med predsednikom vlade in vodi-

teljem radikalne stranke dr. Kulenović pravi, da je obveščen samo po časopisu in javnosti.

Sporazum med JRZ in Madžari

Belgrad, 31. jan. b. V zvezi z včerajšnjimi razgovori, ki jih je imel predsednik vlade Dragiša Cvetković v Novem Sadu z predstavniki madžarske in nemške skupine, je po informacijah, ki jih ima subotički madžarski dnevnik »Naplo«, prišlo med zastopniki madžarske manjšine in g. Cvetkovićem do popolnega sporazuma.

Kako bodo dvignili »Ljubljano«

Šibenik, 31. jan. m. Včeraj so potapljači kr. mornarice dvignili na površje posamezne predmete s potopljene rušila »Ljubljana«. Potapljači delajo v dveh skupinah. Vsaka skupina šteje štiri izvežbane potapljače. Ko ena skupina dela, druga počiva. Potapljači so dvignili nekatere instrumente torpednih cev. Prav tako bodo dvignili dele za lansiranje ter dele topov. Strojnice so že vse zupaj. Kakor hitro bodo vesa ta dela končana, bodo zamašili vse luknje ladje, ki so nastale pri trčenju ob ekalo vje. Vojna ladja »Spasilac« bo nato črpala vodo iz vseh oddelkov. Ladjo bodo nato dvignili s pomočjo vla-

čilcev »Silna«, »Jaki«, »Ustrajni« in »Močni«. Naši mornariški strokovnjaki pravijo, da ne bodo potrebovali za dvig ladje nobene druge pomoči. Nevarno je le, da se rušilec pri dviganju ne bi prevrnil, zaradi česar bi nastala nova škoda. Zaradi tega bodo pri teh delih pritegnili k sodelovanju tisto tujo tvrdko, katere ponudba bo najbolj sprejemljiva.

Prebivalci Šibenika spremljajo reševalna dela z največjim zanimanjem ter potrpežljivo čakajo, da pride ladja na površje in izpolni vrzel, ki je nastala v naši vojni mornarici. Poveljnika naše mornarice admiral Polić in Pavić sta v Šibeniku.

Zunanji minister Arita o političnih ciljih Japonske

Tokio, 31. jan. t. Japonski zunanji minister Arita je imel danes popoldne velik govor v japonskem parlamentu. Obrazložil je stališče Japonske do Vzhodne Azije in do vojne v Evropi. Glede Vzhodne Azije je dejal, da je japonska politika trdi, da bi se tamkaj razmere ustalile, kajti Japonska hoče vse svoje sile združiti s kitajskim narodom, da bi se z vse Vzhodne Azije iztebela komunistična nevarnost in vsako protijaponsko razpoloženje. Japonska bo pomagala novi orednji kitajski vladi, ki jo sestavlja Vančijev. Japonska bo nadalje jamčila, da se nobena pravica kakšne tretje države na Kitajskem ne krši.

Ko je govoril o Sovjetski Rusiji, je izrazil svoje veselje, da je prišlo do medsebojnih pogajanj za ureditev meje med Sovjetsko Rusijo in Mandžurijo in za novo trgovinsko pogodbo. Z žalostjo je Japonska danes prejela poročilo, da so ta pogajanja prekinjena. On upa, da niso razbita.

Stališče Japonske proti Kominterni ostane isto, kot je bilo. Japonska bo ohranila prisrčno odnosa z vsemi državami, ki so podpisale pakt proti Kominterni.

Glede Anglije je Arita izjavil, da je imela japonska vlada najboljšo voljo, da uredi z njo vse sporne probleme, toda nedavno so se izvršili dogodki, ki so sporazum nekoliko zavlekli, vendar pa upa, da bodo v prijateljskem duhu poravnani.

Pogajanja med Japonsko in Sovjetsko Rusijo - razbita

Tokio, 31. januarja. b. Zunanje ministrstvo poroča, da so pogajanja Japonske s Sovjetsko Rusijo in Mandžurijo v Harbinu prekinjena, ker obstojajo težave, ki jih ni bilo pričakovati. Nocoj bo o prekinjenih pogajanjih podano uradno poročilo, v katerem bo podan potek dosedanjih pogajanj in vzroki zakaj je prišlo do njihove prekinitve.

Washington, 31. januarja. b. Iz Tokia uradno poročajo, da so se sovjetsko-japonska pogajanja

za razmejitev med Mongolijo in Mandžurijo končno veljavno razbila. Predstavnik japonske vlade je izjavil časnika, da so predstavniki Mongolije in Sovjetske Rusije ter Mandžurije in Japonske prišli do spoznanja, da ne morejo odstraniti težav, ki so nastale, da se na mirnem način uredi ta spor. S prekinitvijo pogajanj je pričakovati, da se bodo pričele nove sovražnosti in ni nobenega izgleda za zboljšanje odnosa med Japonsko in Sovjetsko Rusijo.

Vojna na Finskem

(Nadaljevanje s 1. strani)

20. januarja je bilo bombardiranih 45 krajev ter vrženih 2550 bomb. Poškodovanih je bilo 90 hč, ubiti pa so bili samo štirje ljudje, 7 je bilo težko, 38 pa lažje ranjenih.

Sovjetski letalci uporablajo 3 vrste bomb. 1. Eksplozivne bombe, težke po 12, 20, 30 in 50 kg. 2. Vžigalne bombe, težke 200 g, 1, 2, do 10 kg. Večkrat sovjetski letalci mečejo na mesta bombe vseh vrst in zelo redko se zgodi, da bi metali samo ene vrste bombe. Zdi se neverjetno, ko v uradnih poročilih Sovjeti izjavljajo po težkih bombardiranjih, da je škoda neznatna in da ni človeških žrtev. Prav tako je malo verjetno, da bi v nekem mestu, kamor so sovjetski letalci vrgli okoli 2000 raznih bomb, in ki je bilo porušnih mnogo hiš in so se pojavili požari, niti en človek ne bil ubit in niti ne težje ranjen. Na splošno se more reči, da škoda, ki so jo povzročili Sovjeti z bombardiranjem iz zraka, ni bila majhna. Prav tako je treba poudariti, da je sovražnik zelo surov in da je tu pa tam nudil slika pravega divjaka. V zadnjem času so sovjetska letala bombardirajo spremstva. Zaradi varnosti prebivalstva, ki je ostalo po mestih, so oblasti izdale primerne ukrepe ter zgradile številna zavetišča pred letalskimi napadi.

Sovjetska poročila

Moskva, 31. jan. AA. DNB: Poročilo generalnega štaba leningraškega vojnega okrožja z dne

nega življenja izpeljana tako, da je bila sama že zelo blizu nekaterim zamišlim, ki vodijo upravo v nekaterih avtoritarnih državah. V Zedinjenih državah ima predsednik izredna pooblastila, parlamentarizem pa je izveden tako popolno, da že več desetletij vladata tam stalno samo dve stranki, ki se menjujeta na vodstvu države. Strankarstvo ni v ničemer oslabilo režima, ki vodi ameriško republiko.

Korporativna načela v Zedinjenih državah torej niso bila v ničemer mišljena tako, da naj bi popravila dosedanja načina upravnega življenja in okrepila izvrševalno oblast v državi; pač pa se je med ameriški katoličani izvedlo v zadnjem času veliko gibanje v tej smeri, da naj se korporativna načela izvedejo v gospodarskem življenju in v stanovski reorganizaciji ameriške družbe.

Nedavno so ameriški katoličani priredili katoliški socialni študijski teden in na njem z vseh strani proučili vprašanja o korporativni preuredbi narodnega gospodarstva in poklicev. Ob zaključku socialnega tedna je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da se naj sprejme ustava, ki bo slonela na načelih stanovske udeležitve družbe, uvede pa naj se takoj stanovski parlament.

Toda v reviji »America« je Edward La Pierre nastopil proti tej resoluciji in opozoril na to, da zahteva papeževa okrožnica predvsem preobrazbo gospodarske in socialnega reda, ta preobrazba pa naj se izvede popolnoma neodvisno od državne oblike in načina vladavine, ki vodi državo. Tako se raznim stanovom omogoči avtonomno življenje, prav tako pa se izključi razredni boj, ker se prepreči izrabljanje slabših stanov. Avtonomni stanovi pa bi naj skrbeli predvsem za to, da bi se sestavili in sprejeli nov gospodarski in socialni zakonik. Ta zakonik bi naj obsegal tudi sankcije, to je kazni za tiste, ki bi ga kršili.

Seja škofovskega odbora

Belgrad, 31. jan. m. Pod predsedstvom hrvatskega metropolita in zagrebskega nadškofa dr. Stepinca so bile včeraj popoldne in popoldne ter danes popoldne seje poslovnega odbora škofovskih konferenc. Popoldne so izkoristili posamezni škofje za razne obiske. Poslovni odbor episkopata ima vlogu izvršilnega odbora plenuma škofovskih konferenc ter je razpravljal o takozvanih cerkvenih vprašanjih, ki mu jih je zaupal v rešitev plenum.

Za hrvatsko finančno samostojnost

Belgrad, 31. januarja. m. Po snojniji avdientci pri Nj. kr. Vis. knezu-namestniku Pavlu je imel podpredsednik vlade dr. Maček daljši razgovor s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem in z ministrom g. Konstantinovićem. Tudi danes sta daljša konferenca. Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da je bilo predmet razgovorov vprašanje izdelave uredbe za čimprejšnji prenos poslov z notranjega ministrstva in z ministrstva za telesno vzgojo ljudstva na banovino Hrvatsko. Hrvatski ministri ta prenos forsirajo zaradi tega, da bi se čimprej lahko začelo z ureditvijo vprašanja finančne samostojnosti banovine Hrvatske.

Obsojen, ker je žalil Jude

Kakor smo že poročali, je bila pred okrožnim sodiščem velika pravda zoper glavnega tajnika Ljotičevega Zbora Milorada Mojiča, ki ga je tožila zveza judovskih verskih občin. Obtožnica je branil vukovarski odvetnik dr. Dragutin Moderčin. Kakor smo že povedali, je Mojič v svojem nemškem glasilu »Erwache!« napisal več člankov, kjer je navajal razne citate, češ da so iz judovskega talmuda, ki pa uče Jude, naj goljufajo kristjane. Pravda se je dolgo vlekla, ker je bila zadeva izročena pravoslavnim bogoslovcem v Beogradu, naj povedo ali so taki stavki res v talmudu. Ti so nazadnje odgovorili, da takih stavkov v talmudu ni ali pa so citati stavke iz talmuda ponaredili. Predložen je bil tudi sam talud ter je bilo ugotovljeno, da so citati vzeti iz knjige zoper Jude, da pa niso vzeli iz talmuda samega. Mojič je bil zato dve dni obsojen na 600 din globe, pogojno za dve leti.

Osebnosti

Belgrad, 31. januarja. m. Za načelnika narodne skupščine je postavljen Delimir Petrovič, bivši narodni poslanec.

Belgrajske novice

Belgrad, 31. januarja. m. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje je danes pregledal poslovanje belgrajske splošne bolnišnice.

Belgrad, 31. januarja. m. Snoti je imel v Beogradu sestanek izvršilni odbor zemljoradniške stranke. Sestanek je vodil predsednik zemljoradniške stranke dr. Milan Gavrilović. Člani odbora so na seji razpravljali o aktualnih vprašanjih zadnjih dni.

Vatikan, 31. jan. AA. Sv. oče Pij XII. je sprejel 400 romarjev. Pri tej priliki je imel kratek govor, v katerem je med drugim dejal, da prosi vsemogočnega, naj vrne ljubezen med ljudi.

Chamberlain o naporih Anglije

„za zmago v sedanji vojni“

London, 31. jan. Reuter. Na kosilu, ki mu ga je priredil narodni odbor za državno obrambo, je imel ministrijski predsednik Chamberlain daljši govor, v katerem je govoril o vojnih dogodkih in o mirovnih ciljih.

Uvodno je razkril, da je nemška podmornica po dolgem času prvič napadla skupino angleških ladij. Ta podmornica je bila danes tudi uničena z letalskimi bombami in s topovi. Angleška trgovska mornarica je sedaj sposobna, da s svojim lastnim orožjem brani samo sebe in takorazno ne potrebuje več spremstva vojnih ladij. Neutrálne države so to spoznale in je čedalje več nevturalnih ladij v angleških in francoskih skupinah trgovinskih transportov.

Govorec o angleškem cesarstvu, je Chamberlain dejal, da je danes sedemkrat več delavstva zaposlenega v letalskih tovarnah, kakor leta 1936. Angleški imperij je organiziral svojo imperijalno letalsko šolo v Kanadi, kjer je bilo ustanovljenih 67 šol za pilote, nad 80 letališč, kjer se bo 40.000 pilotov vezhalo. Anglija gleda mirno v bodočnost, v kolikor tiče letalskega orožja.

Črnogleda kritike nepotrebne

V nadaljevanju svojega govora se je Chamberlain bavil z notranje političnimi vprašanji in izjavil, da ne vidi nobenega razloga za to, da bi se ljudstvo

Luč zapada

Letos preteče 1600 let, odkar se je rodil eden največjih škofov katoliške Cerkve, sveti Ambrož. Rodil se je l. 340 v Trieru, kjer je bil njegov oče cesarski namestnik Gallije, Britanije in Španije, torej eden najvišjih in najvplivnejših dostojanstvenikov rimskega imperija. Njegova rodovina je bila krščanska, doma v Rimu in je štela več mučnikov; po takratnem običaju pa so bili vsi krščeni zelo pozno ali pa celo šele pred smrtjo kot tako imenovani katehumeni. Ambrož je bil eden najlepših cvetov kulture zahajajočega rimskega cesarstva in je kot mladenič se je boril zoper arijanstvo, ki je hotelo izpodkopati krščanstvo in ga izpačiti po svojih orientalski poganjski miselnosti. Sv. Ambrož ima največ zasluge, da se zapadna vera in kultura ni izkvarila po tej zmoti, ki so jo predvsem podpirali v Carigradu stolujoči cesarji rimskega imperija.

Mladi Ambrož, sijajen retor in jurist, se je že kot cesarski namestnik severne Italije s sedežem v Milanu proslavil po svoji pravični upravi, ki se je zlasti prizadevala za revne sloje ljudstva — nekaj čisto novega v rimski državi — Zato ni čudno, da ga je l. 374, po smrti škofa Avksencija milansko ljudstvo samo z vzklikom izvolilo za njegovega naslednika. Takoj nato je bil krščen in osem dni pozneje posvečen za mašnika oziroma škofa. Medtem, ko se je učil božjih ved, pa ni prenehala njegova javna delavnost, za katero je bil kakor rojen in je tako postal naravnost zgled višjega pastirja katoliške Cerkve, ki je v najlepšem skladu združeval svoje duhovniško poslanstvo s političnimi in socialnimi nalogami časa, v katerem se je ustvarjal krščanski red in krščanska država kot osnova bodoči evropski in svetovni omiki. Po njegovem prizadevanju je bil odstranjen oltar Viktorije, ki se je nahajal v rimskem senatu kot poslednji znak umirajočega poganstva. Ambrož je napravil tudi konec arijanstvu v Italiji po svojem junaškem nastopu proti cesarju Valentinjanu II. in njegovi materi Justini, ko se ni vdal cesarjevi zahtevi, da se največja bazilika Milana izroči arijancem. Ko ga je cesar zaradi tega hotel odstaviti, je izjavil: »Jaz sem cesarjev podložnik, svoje stolice pa ne bom zapustil. Cesar je v cerkvi, ne pa nad njo. To ugodljam z vso poniznostjo in se bom po tem dosledno ravnal.« Škof je proti cesarju zmagal, ker je imel za seboj vse ljudstvo. Vse njegovo življenje je bilo predvsem označeno po nemojnim pravicoljubju. Posegal je vmes povsod, kjer se je godila krivica, pa naj jo je podpiralo nasilje ali pa korupcija. Cesarju Teodoziju I., ki je zakrivil veliko krvoprelitje v Galliciji in Mezopotamiji, ko je dal zaradi »upora« pobiti nedolžne prebivalce, je zabil vstop v milansko katedralo in ga prisilil, da je napravil javno pokoro. Moža, ki ga zanima ves svet, nam odkriva tudi njegova obširna korespondenca skoraj z vsemi škofi zapada in vzhoda, pa z drugimi vplivnimi prijatelji.

Obenem je sv. Ambrož skrbel za cerkev in slovel po svojih pridigah, po katerih je katoliškemu svetu najbolj znan. Te pridige, združene z močnim vplivom Ambroževe osebe, so ganile poznejšega največjega učnika zapada sv. Avgustina tako, da se je izpreobrnul. Veliko je bilo delo sv. Ambroža tudi za dvig javnih navojev, ki so v stoletjih propadanja Rima bili na zelo nizki stopnji. Največ pa je storil za rezeve in za potrebne sloje sploh in njegova vrata so bila ves dan vsakomur odprta. Cerkev se ima sv. Ambroža zahvaliti tudi za celotno vrsto najlepših cerkvenih himnov (vendar pa Te Deum ni od njega). Zelo je pospeševal in izpolnjeval bogoslužje in cerkveno petje. Vpliv sv. Ambroža živi in deluje v Cerkvi z nezmanjšano silo skozi vsa stoletja v vseh njenih velikih škofih in je izoblikoval duha, po katerem krščanstvo izpolnjuje tudi svojo nalogo, da prekvaša državljansko življenje v vseh njegovih območjih. V tem je tudi pomen zmage nad arijanstvom, ki je bilo »dvorska vera«. Pravilno Montalambert Ambroža imenuje luč zapada.

pritoževalo nad raznimi ukrepi, ki so v vsaki vojni potrebni. Naj narod ne gleda samo na napora, ki jih Anglija in dominijoni delajo za čim uspešnejšo obrambo imperija, ampak naj se zavedajo tudi, da so ti napori že prinesli velikanske uspehe in da bodo prinesli še mnogo večje v bodočnosti. Naj nikdo ne pozabi na primer, da ima Anglija razporejenih po velikih svetovnih pomorskih poteh in po svojih prekomorskih posestvih milijon in četrt vojakov, ki so tamkaj pripravljene, da storijo svojo dolžnost, če bi bilo potrebno in da pridejo na pomoč tudi naši zemlji, če jih bomo potrebovali in klicali.

Kje je angleško brodogojstvo

Vi me sprašujete, kje se nahaja angleško vojni brodogojstvo, je nadaljeval Chamberlain. Na to vam odgovorjam, da se nahaja povsod tam, koder vozijo angleške in francoske trgovske ladje, to se pravi, po vseh svetovnih morjih, ki pokrivajo dve tretjini zemeljske oble. Samo ena od naših velikih bojnih ladij je od začetka vojne pa do preteklega tedna prevozila 70.000 km po raznih svetovnih morjih. V prvih 120 dneh vojne je bila ena naših križark 102 dni nepretrgoma na morju. Leto lahko rečemo o nekaterih naših rušilcih, ki so po več mesecev na vodi, ne da bi prišli v stik s suho zemljo. Naše brodogojstvo straži predvsem ožino med Anglijo in Grönlandijo, to je tisti del Atlantskega morja, skozi katerega bi nemške trgovske ladje morale pluti, ako bi hotele priti v stik s prekomorskimi deželami. Angleško vojni brodogojstvo je povsod na Tihem morju, na Sredozemskem morju, v Libiji. Kako predrzno je torej zatiranje nemškega propagandnega ministrstva, da ja Nemčija prevzela oblast nad morje. Res je, da na majhnem prostoru uporabljajo svoja letala za napade na neoborožene trgovske ladje in na neoborožene majhne ribiške ladjice. Toda vedno jo takoj tudi poberejo, kakor hitro se oglašijo protiletalski topovi. Tem tisočim ribičem, ki v takšnih oko-

liščinah opravljajo svoje težko delo, je treba čestitati in jim njihov pogum v imenu vsega angleškega imperija priznati.

Revolucija v angleškem gospodarskem življenju

Chamberlain je nato govoril o »revoluciji v angleškem gospodarskem življenju«, ki je postala potrebna, ko je izbruhnila vojna. Da smo mogli pokriti potrebe po surovinah, smo takoj sklenili sporazume z raznimi prekomorskimi državami in smo na primer pokupili vso proizvodnjo volne vsega angleškega imperija za vso dobo vojne in še eno leto potem. Kupili smo za 580 milijonov funtov taketlinih rastlin in za isto vsoto usnja. Poskrbeli smo za več kakor potrebne dobave bakra, cinka, svineca, aluminija, lesa, lanu itd. V začetku vojne nismo imeli v Angliji nobene tovarne, ki bi bila izdelovala suknjo za vojaške obleke. Danes jih imamo tisoč. V mirnem času smo porabili za svoje vojaštvo 270 tisoč metrov blaga na mesec. Danes ga izdelujemo poldrug milijon metrov na teden. V mirnem času smo letno izdelali 175.000 vojaških oblak, danes jih izdelamo na domačih tleh 500.000 na mesec. V mirnem času smo za našo oboroženo silo kupili letno 120.000 parov čevljev, danes jih izdelujemo 130.000 parov tedensko. Tudi v pogledu proizvodnje jekla se je zgodila revolucija. Leta 1914. smo ga izdelali 9 milijonov ton, danes ga izdelamo 18 in pol milijona ton, od tega smo v Angliji 14 in pol milijonov. Odkar se je vojna začela, proizvajamo od dva do osemkrat več topov raznih vrst kot v začetku vojne. Proizvodnja topovskih krogel pa je v petih mesecih vojne poskočila na deseterkratni količnik tistega, kar je bilo v začetku. Od septembra lanskega leta dalje smo naročili za 200 milijonov funtov raznih motornih vozil, ki jih potrebuje armada.

Chamberlain je nato podal tudi nekaj števil o poljedelskem naporu Anglije. Samo v teh petih

mesecih je bila površina za poljedelstvo primerneга ozemlja zvišana za 250.000 oravov. Nad milijon mož in žena bo nastopilo delo na poljih. Na desetine milijonov ton novega materiala smo nabavili, na desetine milijonov funtov smo na novo izdali za to vojno. Toda zmožni smo še mnogo večjih naporov in bomo to tudi pokazali.

Na naslov nevturalcev

Toda treba je poudariti, da niti ena nevojekujocih se držav ni trpela od tega ogromnega razmaha naše moči in da niti ena po njej ni ogrožena. Nekaj postaja vsak dan za vsakega bolj jasno in tudi za Nemce. Namreč to, da se Anglija danes bori za vsako državo, ki jo preganja akrob, da bi bila kdaj napadena, kakor so bile napadene in porušene Češkoslovaška in Poljska in kar preti danes tudi Fincem. Mi nečemo osporavati nevturalnim državam pravico, da same odločajo, če se naj udeležijo borbe ob naši strani ali pa ostanejo izven nje, toda to pravico imamo, da nevturalnim državam povemo, da so težave, ki jim od naše strani prihajajo, manjše, kakor težave, ki jim prihajajo od Nemcev. Dosedaj še niti ena nevturalna ladja ni bila potopljena po naših vojnih silah in niti en človek iz nevturalnih držav zaradi nas ni izgubil življenja. Medtem pa je znano, da naš nasprotnik grozi narodom, ki so premajhni in preslabi, ali pa so mu preblizu, da bi se mu uprli.

Nato je Chamberlain na kratko razlagal, teeno gospodarsko sodelovanje z Zedinjenimi državami Severne Amerike in izrazil svojo željo, da bi se odnosaji z Japonsko lpo uredili, kajti nič bi ne žalostilo bolj angleške vlade, kakor to, če bi japonski narod mislil, da je Anglija kršila nevturalne pravice japonske države. Angleška vlada bo svoje vojne pravice, v kolikor tiče Japonske, sicer izvajala po določenih mednarodnih prava, toda storilo bo to s polno obzirnostjo do Japoncev.

Svoj govor je Chamberlain zaključil z besedami, ki so ponovno veljale nevturalnim državam. Dejal je: »Prišli smo, da uporabljamo tieta sredstva, ki se jih smemo poslužiti, da stremo napore nasprotnika, ki ne pozna nobenega obzira. Prepričan sem, da tudi nevturalne države spoznavajo, da se njihove končne koristi nahajajo na naši strani, ki se trudimo, da bi ohranili pravice narodov in posameznikov do svobodnega življenja brez etrahu pred preganjanji in teptanji Anglija in Francija se bosta borili, dokler svoboda, ki je bila onečaščena, ne bo prišla do svojih pravic.«

Boji na Severnem morju

med nemškimi letali in angleškimi trgovskimi ladjami

Berlin, 31. januarja. t. Uradno poročilo vrhovnega vojnega poveljstva pravi: Na zahodu ni bilo pomembnejših dogodkov. Vojna mornarica je v zadnjem času izpolnila obrambo Nemškega zaliva s tem, da je pomnožila število lovskih letal za preganjanje podmornic, kakor tudi s tem, da je postavila nove obrambe proti podmornicam. Skupina nemških letal so večerj ves dan letale nad Severnim morjem in nad angleško vzhodno obalo od Orknejskih otokov do ustja Temze. Pri tem so potopila 7 oboroženih trgovskih ladij, dve drugi pa sta hudo poškodovani, nekaj pa lažje. Dve patrulni ladji sta bili tudi potopljene. Navzlic obrambi na nasprotni strani in kljub številnim nasprotnim lovskim letalom, ki so stopila v borbo, je bilo izgubljeno samo eno nemško letalo.

London, 31. januarja. AA. (Havas.) Lista ladij, ki so jih napadla nemška letala, je naslednja: »Lady Corrigton« (4553 ton), »British Triumph« (8503 ton), »Alcomac« (169 ton), »jadrnico »Greenesby«, ki je služila kot svetilniška ladja, sta prav tako bombardirala dva nemška bombnika pri »Firth ob Forthu«, dalje še dve drugi ladji, od katerih je ena brčkona jadrnica »Lady Shirley«, ime druge pa ni znano. Ladja »City ob Bat« je prispela snoči v pristanišče. »Alcomac« je bila napadena ponoči. Snoči okoli 17 je nek nemški bombnik letel prav nizko miljo daleč od obale pri Durhamu in je večkrat obletel neko ladjo in vrzel nanjo dve bombi, nato pa izginil v noč. Snoči je nek ladja pristaniškega poveljstva odplula od obale Yorkshirske grofije in je brez uspeha iskala več ko 4 ure nek trgovski parnik, ki je dajal znake na pomoč, obenem pa je po radiu javil, da so ga napadla sovražna letala. Na neki drugi točki obale je nek pomožna ladja izkrcala 10 članov posadke z neke podmornice, ki jo je sovražnik bombardiral. Na obali so slišali popoldne zamolke eksplozije z morja, ki so jih povzročile bombe. Neko veliko nemško trimotorno letalo je večerj poskušalo napasti neko patrolno ladjo, ki je bila zasidrana pred pristaniščem Yarmouthom. Sodijo, da ladja ni bila zadeta. Glede londonskega parnika »Aston« (1847 ton), ki se je potopil v Severnem morju, ne vedo, ali je postal žrtev bomb ali mine.

London, 31. januarja. AA. (Havas.) »Daily Telegraph« poroča iz strokovnih krogov, da je pri

večerašnjem poletu nemških letal nad vzhodno obalo Anglije sodeloval tudi nov nemški bombnik lahkega tipa »Dornier«. Očividno gre za »Dornier 215«. Ta vrsta letal se malo razlikuje od tipa »Dornier 17«, ki so se ga posluževali Nemci v začetku vojne. List smatra, da letala tega tipa lahko dosežejo hitrost 495 km na uro, da pa jejo njihova največja hitrost. Normalno lete s povprečno hitrostjo 417 km na uro. Letalski obseg znaša 2800 kilometrov. Ti bombniki so oskrbljeni z 895 kg težkimi bombami. Novi bombniki imajo po 4 motorje in lahko nosi vsak bombnik po 80 bomb ter pri tem leti s srednjo hitrostjo 320 km na uro. List dalje pravi, da je novi britanski bombnik tipa »Wellington« z dvema motorjema hitrejši in da ima večji akcijski radij.

London, 31. januarja. t. (Reuter.) Admiraliteta poroča, da je bila trgovska ladja »Girald« (2178 ton) potopljena v bližini Orknejskih otokov. Vsa posadka 23 moč je utonila.

London, 31. januarja. t. (Reuter.) Ladja »Baineres« (4450 ton) je bila potopljena. Od posadke so rešili 32 moč. Enega pogrešajo.

London, 31. januarja. AA. (Reuter.) Angleška ladja »Girald« (2000 ton) se je potopila pri Orknejskih otokih. Moštvo je bilo rešeno v mali rešilni čoln, ki ga je za zajela burja in obrnila, tako da je 16 moč utonilo.

London, 31. januarja. AA. (Havas.) Angleška ladja »Bankhurst« (4450 ton) je poslala znake SOS. Ladja se nahaja na odprtem morju med severno škotsko in švedsko obalo. Druga ladja je odplula takoj »Bankhurst« na pomoč. Izvemo, da je bilo rešeno vse moštvo, razen enega člana posadke.

Pariz, 31. januarja. AA. (Havas.) Rezultati blokade francoske mornarice so sledeči: V toku od 21. do 28. t. m. je bilo zaplenjenih 12 ladij z 21.000 tonami blaga. Od začetka vojne je bilo zaplenjenih 270 ladij s 502.000 tonami blaga.

London, 31. januarja. AA. (Reuter.) V toku večerašnjega dneva so nemška letala napadla štiri angleške ladje, med njimi ladji »Coriton« (4553 ton) in »Triumph« (8510 ton). Angleška ladja »Jersey Queen« je bila istotako napadena v bližini Yarmoutha. Poslušalci radia v teh krajih pa so slišali tudi znake za pomoč z neke druge ladje.

London, 31. januarja. t. (Reuter.) Danes je pri-

Pred belgrajsko konferenco

Turki prihajajo

Ankara, 31. jan. AA. Anatolska agencija: Zunanji minister Saradzoglu je s turško delegacijo odpotoval iz Ankare v Belgrad na zasedanje sveta Balkanskega sporazuma. V turški delegaciji so: Generalni ravnatelj zunanjega ministrstva Džemal Erkin, šef kabineta Zeki Polar in načelnik prvega oddelka Resad Erhan. V delegaciji predstavnikov tiska, ki spremlja Saradzoglu se nahajajo Džahid Jalcin, Nedžem Eden, Samaf Ritki, Ataj Menemenzogli, Zekerija Sertel, Nadir Nadi in Sekim Endžineri. Delegacija potuje s simplonskim ekspresom nocoj iz Carigrada.

Zunanji cilji Bolgarije

Mir, dobri odnosi s sosedi, nevturalnost in prijateljska poprava storjenih krivic

Solija, 31. januarja. AA. DNB: Tukajšnji listi objavljajo izjavo, ki jo je dal predsednik vlade Kjozeivanov carigradskemu listu »Tan« o zunanje-političnih ciljih Bolgarije. Ti cilji se lahko resimirajo v sledečih točkah:

1. Brezpogojen mir,
2. dobri odnosi s sosednjimi državami,
3. stroga nevturalnost, ki naj zagotovi tak mir,
4. pravično in prijateljsko popravljanje nepravilnosti, ki so bile v nedavni minulosti storjene Bolgariji.

Bolgarija je trdno prepričana, da se lahko te

štiri idealne točke uresničijo. Bolgarija nima želje spustiti se v vojne pustolovščine, temveč udeležiti se blagoslova miru. Kjozeivanov je prepričan, da ne obstaja nobeno vprašanje, ki se ne bi dalo rešiti z obojestransko dobro voljo na prijateljski način.

Grof Csaky govoril

Balkanska konferenca ne bo posredovala med Madžarsko in Rumunijo

Budimpešta, 31. jan. b. Madžarski zunanji minister grof Csaky je v obeh zbornicah v odborih za zunanje zadeve imel govor o svojih pogajanjih z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in Benetkah, kakor tudi o zunanje političnem položaju. Grof Csaky je poudaril korektno napore Nemčije za revizionistično politiko. O Csakyjevem govoru ni bilo izdano uradno poročilo in vsebino njegovega ekspozija držijo v tajnosti.

Poluradni »Pester Lloyd« objavlja članek, v katerem med drugim pravi: »V mnogih krajih krožijo poročila o posredovalnih poskusih. Za mirni poskus so potrebne vse tri velesile in doslej še ni bila dana nobena tozadevna pobuda. Kar se tiče madžarskega vprašanja ne more biti govora o tem, da je tako posredovanje potrebno ali sploh trenutno umestno.« Madžarski politični krogi iz tega članka sklepajo, da Madžarska ne pričakuje, da bi balkanska konferenca na katerikoli način skusala posredovati v zadevi snora med Madžarsko in Rumunijo.

plula v pristanišče Plymouth mala križarka »Ajax«, znana iz junaških borb z nemško vojni ladjo »Graf Spee«. Slavni križarko so priredili najslovesnejši sprejem.

Nemške trgovske ladje bi rade iz Južne Amerike domov

Rim, 31. januarja. b. »Messaggero« poroča iz Rio de Janeira, da se v južnoameriških lukah zbirajo vse nemške trgovske ladje, ki bodo pod varstvom nemških vojnih ladij v spremstvu odplule v Nemčijo. Gre za nemške trgovske ladje, ki imajo skupaj 100.000 ton. Poročevalec omenjenega lista je sporočil svojemu ministru, da so se pojavile v braziljanskih vodah tudi dve angleške vojne ladje, ki preže na nemško brodogojstvo.

Učinki magnetičnih min

Švedski mornariški krogi — tako poroča Radio Nazionale Italiana — razlagajo učinek magnetičnih min, ki potapljaajo v severnih morjih ladjo za ladjo, na sledeči način: Mine, ki so pritrjene na sidro na dolgi lahki verigi, se dvigajo na površino le nekaj metrov pod vodno gladino in pošiljajo nanjo nitim podobne antene. Ladje, ki se zadenejo ob te antene s svojo kovinsko maso, vključijo na ta način s svojo kovinsko maso električni tok, ki povzroči eksplozijo mine.

Druge mine pa poživajo prav na dnu morja in ni treba za to, da razpočijo, naravnostnega stika ladje z antenami, ampak zadostuje, da ladja plove nad mino. Njena kovinska masa zbudi električno magnetično polje, ki samo po sebi povzroči eksplozijo.

Glas iz Italije:

»Tudi mi smo v vojni«

Milan, 31. januarja. AA. Stefani: »Popolo d'Italia« objavlja članek pod naslovom: »Tudi mi smo v vojni«. V njem razen drugega pravi, da je Italija, čeprav se aktivno ne udeležuje vojne, tudi zainteresirana v veliki drami, ki jo preživlja svet. Italija ni pozabila na svoje zakonite pravice, ki jih v Versaillesu niso upoštevali in ki tudi niso bile priznane v 20 letih delovanja Društva narodov. Italija je globoko zainteresirana tako nad razvojem kakor tudi nad izidom spopada. Kakor vojna z orožjem ni edina vojna, Italija, čeprav ni dala vojne pobude, podvzema vsako gospodarsko pobudo in se kot takina smatra, da je v vojni. Velika Britanija tudi sama ne prikriva, da teži za tem, kako bi dosegla svoje cilje brez boja ali pa, v kolikor bi bilo to mogoče s čim manjšimi boji. Mi smo torej v vojni na gospodarskem bojišču.

Italijansko povabilo voditelja romunske mladine

Bukarešta, 31. jan. AA. Stefani: Casopisi poročajo, da je italijanski poslanik v Bukarešti naslovil na vrhovnega poveljnika romunskih mladinskih organizacij »Straja Tarei« povabilo tajnika fašistične stranke, naj obišče Italijo. Ta obisk Sidorovicu v Italiji je določen za začetek meseca februarja. Pri tej priliki listi poudarjajo prisrčne vezi, ki obstoje med Rumunijo in Italijo.

Orožje za petrolej

Bukarešta, 31. jan. c. Tukaj so se razširile vesti, da bo Nemčija začela Rumuniji plačevati dobave petroleja s pošiljkami orožja, letal, streliva in sestavnimi deli za podmornice. Petrolejske družbe pa se še zmerom upirajo rednim dobavam petroleja za Nemčijo, ker je bila cena petroleja določena s trgovinskimi pogodbami med Nemčijo in Rumunijo tedaj, ko so bile cene še mnogo nižje.

Preseljevanje Nemcev iz Italije

Rim, 31. jan. c. Danes je bil podpisan sporazum med Nemčijo in Italijo o tem, kako naj se izvede prenos posesti tistih Nemcev, ki so se pri zadnjem glasovanju izrekli za Nemce in ki se bodo morali sedaj izseliti. Nemški gospodarski zastopnik dr. Clodius, ki je sedel v Rimu, je danes s trgovskim ministrom ratificiral ta sporazum in bodo zato vsa določila o izselitvi Nemcev in o usodi njihovih posestev izvedli v najkrajšem času.

Gospodarstvo

Banovinski preračun 1940-1941

Ljubljana, 31. januarja. Sestavljen je že predlog novega preračuna naše banovine, ki bo predložen rednemu zasedanju banskega sveta, ki je sklicano za ponedeljek, dne 12. februarja ob 10 dopoldne. Novi preračunski predlog ne prinaša posebnih izprememb. Izvršene so le večje in manjše korekture nezadostno predvidenih postavk in postavk, pri katerih se da z ozirom na rezultat dosedanjega banovinskega preračunskega gospodarstva kaj prihraniti.

Predlog novega preračuna za 1940-1941 znaša 139.831.260 din, kar pomeni, da je v primeri s sedaj veljavnim preračunom za 1939-1940 zvišan preračun za 2,8 milij. din. Če bežen pregled posameznih postavk kaže, da so se predvsem zvišali preračunski rezervni krediti od 1 na 3 milij. din, torej za 2 milij. din in je s tem skoro obsežno vse zvišanje preračuna. Če vzamemo posebej podjetja, vidimo, da se je zaradi izpada dveh banovinskih podjetij celotni predlog preračuna banovinskih podjetij celo nekoliko znižal.

Izdatki

Banovin. izdatki so preračunani na 139.831.260 dinarjev in se razdeli na posamezne oddelke takole: občni oddelek in glavna pisarna 7.152.280 din, upravni oddelek 1.758.200, kmetijski oddelek 10.273.420 din, prosvetni oddelek 26.364.700 din, tehnični oddelek 39.988.070, oddelek za socialno politiko in ljudsko zdravje 12.938.060 din, finančni oddelek 18.035.620 din, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3.956.170 din, prispevek banovinskemu zavodom 16.364.740 din, preračunski rezervni kredit 3.000.000 din.

Na splošno se je število uradništva zaradi vedno bolj naraščajočih potreb službe zvišalo, kar se porazdeli na skoro vse oddelke. Stvarni izdatki so ostali v dosedanjih mejah z ozirom na potrebe banovine in njenega območja s potrebnimi izpremembami v primeri z dosedanjim preračunom.

Preračun obnove oddelka izkazuje med drugim največjo izpremembo v tem, da so povišani izdatki za najemnine, zavarovalnine itd. za 240 tisoč na 580.000 din in prispevki za bolniško zavarovanje banovinskih uslužbencev za 114.000 na 264.000 din. Znatneje se je zmanjšala le postavka podpora za prireditve v naši banovini (za 50.000 na 50.000 din). Iz preračuna splošnega oddelka je prenesena v preračun tehničnega oddelka postavka 1 milij. dinarjev za pospeševanje elektrifikacije.

Upravni oddelek izkazuje povečanje preračuna predvsem zaradi povišanja stroškov za zaščito civilnega prebivalstva pred napadi iz zraka: od 80.000 na 500.000 din. Zmanjšana je postavka stroški tečaja za občinske uslužbence.

Kmetijski oddelek izkazuje v glavnem iste postavke kot za tekoče leto. Odpadla je postavka gospodarstvo z gnojem in sicer prispevki za ureditve gnojšč v znesku 250.000 din in prispevki za nabavo sesalk v znesku 50.000 din. Povečani so izdatki za mlekarstvo od 200.000 na 315.000 din. Znatno je povečana podpora za pospeševanje kmetkega (na novo je vneseno določilo za delavsko) in delavskega vrtnarstva od 10.000 na 100.000 dinarjev. Zvišane bodo tudi podpore združenim organizacijam za 50.000 din. Med izrednimi izdatki navajamo postavko 150.000 din kot povračilo Pokojninskemu skladu banovinskih uslužbencev za predjemovna izplačila in prispevek za zgradbo stanovanjskega poslopja Kmetijske poskusne in kontrolne postaje. Nova je tudi postavka 100.000 dinarjev kot prispevek k ureditvi banovinske klet v Ljubljani. Izdatki za veterinarstvo so nekoliko povišani (višji osebni, manjši materialni izdatki), kakor tudi za gozdarstvo in urejanje hudournikov in za komisijo za agrarne operacije. Nova je pri slednji postavka 30.000 din: podpore za kultiviranje belokranjskih stelnikov. Skupno so izdatki kmetijskega oddelka brez zavodov zvišani od 9,84 na 10,27 milij. din.

V preračunu prosvetnega oddelka so zvišani predvsem izdatki za vzdrževanje ljudskih šol od 8.805.000 na 9.688.000 din, ker so se dosedanje postavke izkazale za premajhne in je treba še kriti primanjkljaj ob koncu šolskega leta 1939-1940 v znesku 204.000 din, kar je vneseno v novi preračun. Zvišane so skoro vse materialne postavke prosvetnega oddelka razen podpora telesnovzgojnim in športnim organizacijam za 50.000 na 350.000 din. Na novo je nadalje vnesena podpora Etnografskemu društvu v Ljubljani v znesku 10.000 din ter upravi Prešernove rojstne hiše v znesku 6.000 din. Zvišane so tudi podpore Akademiji znanosti, ker je prevzela del nalog drugih organizacij. Nove so tudi nagrade članom gledališkega cenzurnega sveta v Ljubljani in Mariboru. Pohvale vredne je tudi nova postavka 50.000 din, ki je namenjena kot podpora izredno nadarjenim dijakom.

Med izrednimi izdatki prosvetnega oddelka je znesek 380.000 din za adaptacijo poslopja II. dr. realne gimnazije v Ljubljani, odkoder se bo izselila v teku leta 1940 licejska knjižnica. Postavka 1 milij. din je namenjena za zgradbo novega gimnazijskega poslopja v Mariboru.

V preračunu tehničnega oddelka je nova postavka 175.000 din, ki je namenjena za nabavo dežnih plaščev in službenih čepic za cestarje. Prispevek banovine k vzdrževanju cest in mostov, ki so v oskrbovanju cestnih odborov in k vzdrževanju železniških voznih poti od 16 na 15 in prispevek k izrednim stroškom vzdrževanja ban. cest in mostov od 1,5 na 1 milij. din. Zmanjšani bo tudi prispevek banovine za gradnjo važnih občinskih cest od 0,2 na 0,1 milij. din. Za hidrotehnična dela je skupno namenjenih 2,72 milij. din (sedaj

2,69 milij. din). Za vzdrževanje poslopil je predvidenih 400.000 din manj kot lani, ko je bilo v ta namen določenih 1,7 milij. din.

Novi sta postavki: 120.000 din za obnovo kurilnih naprav v poslopju opernega gledališča v Ljubljani in 56.000 din kot enkratni prispevek za popravilo stiškega dvorca. Vključno prenosu 1 milij. dinarjev iz preračuna obnove oddelka je preračun tehničnega oddelka zmanjšan od 40,07 na 40 milij. dinarjev.

Oddelke za socialno politiko in ljudsko zdravje izkazuje novo postavko 10.000 din kot prispevek za strokovno šolo Delavske zbornice. Povečana je tudi postavka za podpore ob elementarnih neugodah, ker je bila doslej nezadostno prelinirana. Za zdravljenje siromašnih v združenih zdravstvenih občinah je namenjenih 1,2 milij. torej 0,2 milij. din več. Med izrednimi izdatki navajamo tele nove postavke: nabava desinfekcijske naprave v Splošni bolnišnici v Mariboru 200.000 din, oprema fitzološkega oddelka v Splošni bolnišnici v Mariboru 40 tisoč dinarjev, dopolnitev opreme v bolnišnici v Murski Soboti 100.000 din in popravilo oken v hišalnic v Plju 80.000 din.

Finančni oddelek izkazuje zmanjšanje izdatkov od 18,94 na 18,035 milij. din zaradi znižanja anuitet za banovinska posojila od 15 na 14,1 milij. din.

Trgovski oddelek izkazuje neznatno zmanjšanje preračuna (rednega) od 3.121.395 din na 3.106.750 din. Izredni preračun tega oddelka pa se je zvišal za 750.000 din, ker je ta vsota vnesena za odplačilo dolga za zgradbo državne tekstilne šole v Kranju.

Omenili smo tudi že povečanje rezervnih kreditov od 1 na 3 milij. din.

Dohodki

Kakor preračun izdatkov, tako tudi preračun dohodkov ne izkazuje znatnih izprememb.

Donos doklad je preračunan nekoliko višje zaradi zvišanja davčne podlage, kar je v zvezi z zadnjo reformo neposrednih davkov. Skupni donos doklad je preračunan na 69.717.000 din (v tekočem preračunu na 68.842.500 din). Doklade ostanje neizpremenjene: 50% občna, 5% cestna, 5% zdravstvena in 35% šolska doklada.

Delež na skupnem davku na poslovni promet, kjer je naša banovina najbolj krivično prikrajšana, je ostal neizpremenjen na 2,9 milij. din.

Trošarine ostanje skoro neizpremenjene 40,4 napram 40,05 milij. din. V preračun je vnesen višji donos trošarine na mineralno vodo za 50.000 din na 650.000 din, na električno energijo 200.000 na 2,2 milij. din in na jedilna olja za 0,5 na 2,8 milij.

Dve leti v ledu: Poročali smo že, da je bil ruski ledolomilec Sedov 26 mesecev v kleščah ledenih grad in ga je ledolomilec »Stalin« na 81. stopnji zemljepisne širine — rešil. Na sliki je z debelo črto označena pot, ki je po njej plul »Sedov«.

din. Zmanjšana pa je preračunska postavka za donos trošarine na bencin od 2,4 na 2 milij. din.

Donos davkov in taks je ostal neizpremenjen razen pri 2% taksa na prenos nepremičnin, kjer je donos zvišan od 10,8 na 11 milij. din, tako da je skupno ta partija povečana od 19,2 na 19,4 milij. din.

Odkupnina za osebno delo je vnesena s 50.000 din več: 150.000 din. Med ostalimi dohodki omejeno novo postavko 2 milij. din, ki je izkazana kot bodoči izkupiček za prodane banovinske nepremičnine.

Banovinska podjetja

Preračun izdatkov banovinskih podjetij in ustanov, katerih je skupno 40, znaša 72.272.020 din. Iz podrobnega pregleda je razvidno, da sta odpadli dve podjetji: iz kmetijskega oddelka banovinska trsnica in drevesnica v Leskovcu ter iz oddelka za socialno politiko in ljudsko zdravje banovinska vedlergerija in osrednja lekarna v Mariboru. Največje banovinsko podjetje so Kranjske deželne elektrarne. Njih preračun je znašal za 1939-1940 21 milij. din, za 1940-1941 je pa zaradi povečanega obsega poslovanja zvišan na 22,5 milij. din. Prispevek banovine k vsem podjetjem je preračunan za 1940-1941 na 16.364.740 din in odpade od tega največ na ustanove za ljudsko zdravje (v znesku 11.939.1000 din).

Na berlinsko letališče Rangsdorf je priletel prvi ruski avion iz Moskve. S tem je otvorjena redna zračna zveza med Berlinom in Moskvo. Na sliki vidimo posadko ruskega aviona in ruskega posla-niškega svetnika v Berlinu Tihomirova.

Trgovina z Nemčijo

Sestanek jugoslovansko-nemškega odbora za les. Kakor smo svojčasno poročali, bi imel biti dne 10. februarja sestanek jugoslovansko-nemškega strokovnega odbora za les. Sedaj poročajo iz Belgrada, da bo najbrže ta sestanek ne na Dunaju, kot je bilo prvotno rečeno, ampak v naši državi: ali v Ljubljani ali v Zagrebu. Na sestanku ne bodo razpravljali samo o cenah, ampak tudi o prevoznih vprašanjih. Tako bodo govorili ne samo o prevozu po železnici, za kar je treba dobiti dosti vagonov, ampak tudi o prevozu po rekah, za kar bo treba dati na razpolago dosti ladijskega prostora rečne plošbe.

Tudi sestanek jugoslovansko-nemškega odbora, iz Belgrada poročajo, da je pričakovati, da se bo sredi meseca februarja sestal tudi mešani jugoslovansko-nemški gospodarski odbor. Ta sestanek je v zvezi z dejstvom, da bo območje češkomoravskega protektorata s 1. aprilom 1940 vključno v carinsko območje velikega rajha. Od tega dne dalje češkomoravski protektorat ne bo imel več svojih kontingentov, ampak bo imel samo dele rajhovskih kontingentov. Nadalje poročajo, da se bo na sestanku vodila tudi razprava o cenah naših proizvodov pri izvozu v Nemčijo.

Iz Belgrada poročajo, da je v prvi polovici februarja letos pričakovati sestanek stalnega jugoslovansko-italijanskega gospodarskega odbora. To bo izredni sestanek, na katerem bodo predvsem razpravljali o reviziji kontingentov v medsebojni

trgovini. Sedanji kontingenti za izvoz v Italijo so bili določeni meseca avgusta lani in dopolnjeni meseca oktobra lani. Ti kontingenti so bili določeni samo po vrednosti, medtem pa so cene raznih proizvodov znatno narasle.

Da bi se vzdržala trgovina med našo državo in Italijo na dosedanjih višini, je potrebno, da se kontingenti določijo na osnovi količine, ne pa na osnovi vrednosti. To se bo zgodilo na ta način, da bodo vzete za podlago cene, ki so veljale lanskega avgusta ter bodo tako kontingenti na osnovi teh cen pretvorjeni v količinske kontingente. Istočasno se pripravljata tudi kontingentiranje italijanskih izvoznih proizvodov za vso državo po vrednosti.

Pogajanja zaradi nemških predvojnih posojil. Te dni je prišla v Belgrad posebna nemška delegacija, da bi nadaljevala pogajanja zaradi predvojnih nemških posojil. Pogajanja glede tega so bilav decembra, končana samo z načelnim sporazumom, sedaj pa je treba urediti še mnogo tehničnih vprašanj. Gre zlasti za prevzem obilgic vicinalnih železnic in za obrestno mero, po kateri se bodo nemške terjatve pri nas obrestovale.

Novi posli Prizada. Koordinacijski odbor v Belgradu je na svoji zadnji seji sklenil, da se poveri Priv. izvozni družbi uvoz gotove količine riža iz Italije, nadalje pa tudi uvoz cina.

Podružnica Jugoslovanskega Shella v Belgradu. V Belgradu je odprta podružnica Jugoslovanskega Shella iz Zagreba, poslovodja podružnice je inž. Ljubomir C. Delović, ravnatelj g. Evgen Berlage.

Odredba o minimalnih mezdah za trgovske pomočnike in pomožne osebe, ki jo je dne 30. januarja podpisal ban naše banovine g. dr. Marko Natlačen je že objavljena v »Službenem listu« z dne 31. januarja in je s tem dnem stopila v veljavo. Ravnotako je objavljena odredba o zvišanju minimalnih mezd, ki pa stopi v veljavo šele v 60 dneh po objavi v »Službenem listu«, torej s koncem marca.

Dunajski veleesejem. Za potovanje v Nemčijo je potreben letos vhodni vizum, ki ga pa dobe obiskovalci dunajskega veleesejma brezplačno. Predpogoj je, da predlaga izdajo vizuma zastopnik dunajskega veleesejma, kateremu je treba poslati tudi fotografijo. Dunajski veleesejem bo letos od 10. do 17. marca. Jamstvo za izdajo vizuma se more prevzeti le tedaj, če se interesent osebno prijavi pri zastopniku dunajskega veleesejma do 20. februarja 1940. Če se kdo kasneje prijavi, mora računati z zamudo ali s posebnimi stroški. Zastopnik dunajskega veleesejma za Slovenijo in Hrvaško je g. Josip Kulhanek v Zagrebu, Hlilica 9.

Odlag plačil je dovoljen Hranilnici in posojilnici na Vinici r. z. z. n. z. za dobo 6 let, računajoč od 16. januarja 1939 za dolgove nastale do 24. marca 1938, obrestna mera znaša 2% brutto, računajoč od 24. marca 1938.

Odprava konkurza: Lončar Ivan, hotelir in posestnik v Tržiču (vsa masa razdeljena).

Konec poravnave: Stiger Ida, reg. pod firmo F. Stiger & sin, trgovina z mešanim blagom v Slov. Bistrici.

Borze

Dne 31. januarja.

Donar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14,70—14,90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 7.317.350, na belgrajski 8.85 milij. din. Prometa v efektih je bilo na belgrajski borzi samo 80.000 din.

Ljubljana — uradni tečaj

London 1 funt	176,40—179,60
Pariz 100 frankov	99,70—102,00
Newyork 100 dolarjev	4425,00—4485,00
Zeneva 100 frankov	995,00—1005,00
Amsterdam 100 gold.	2348,50—2386,50
Bruselj 100 belg	751,00—763,00

Ljubljana — svobodno tržišče

London 1 funt	217,90—221,10
Pariz 100 frankov	123,21—125,51
Newyork 100 dolarjev	5480,00—5520,00
Zeneva 100 frankov	1228,18—1238,18
Amsterdam 100 dolg.	2900,55—2938,55
Bruselj 100 belg	927,51—939,51

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka	14,70—14,90
--------------------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring

Solum 100 drahem	82 blago
----------------------------	----------

Belgrad — zasebni kliring

Solum 100 drahem	80,15—80,85
Sofija 100 levov	94,20—95,80

Curih. Belgrad 10, Pariz 10,085, London 17,80, Newyork 446,00, Bruselj 75,70, Milan 22,51, Amsterdam 236,75, Berlin 178,75, Stockholm 106,175, Oslo 101,35, Kopenhagen 86,10, Sofija 5,30, Budimpešta 8,7, Atene 3,30 ponudba, Carigrad 3,55 ponudba, Bukarešta 3,30 ponudba, Helsingfors 7,75 ponudba, Buenos-Aires 101,75.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 424 —426

v Zagrebu 420 —422,50

v Beogradu 422,50—423,50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 98-99, agrarji 50-52, vojna škoda promptna 424-426, begl. obv. 74-78, dalm. agrarji 70-71, 8% Bler. pos. 96-98, 7% Bler. pos. 87-88, 7% pos. DHB 100-101, 7% stab. pos. 98-100. — Delnice: Narodna banka 7400-7500, Trboveljska 240-250.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 98,50 den., agr. 50-53,50, vojna škoda promptna 420 do 422,50 (420, 421), begl. obvez. 73,50-75,50, dalm. agr. 68-69, 4% sev. agr. 50-52,50, 6% sum. obvez. 66-68,50, 8% Bler. pos. 96-97 (96), 7% Bler. pos. 87,50 denar. — Delnice: Priv. agr. banka 190 denar, Trboveljska 245-250 (245, 247,50), Gutmann 50-60, Sladk. tov. Osijek 140 den., Osj. li. varna 160 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. pos. 98,50 denar, vojna škoda promptna 422,50-423,50, begl. obvez. 76,50-77, dalm. agr. 70,50 den., 4% sev. agr. 50 denar, 6% sum. obvez. 67,75-69, 8% Bler. pos. 95,25 den., 7% Bler. pos. 88 den., 7% pos. DHB 101 den. — Delnice: NB 7400 den., (7450), Priv. agr. banka 194 den.

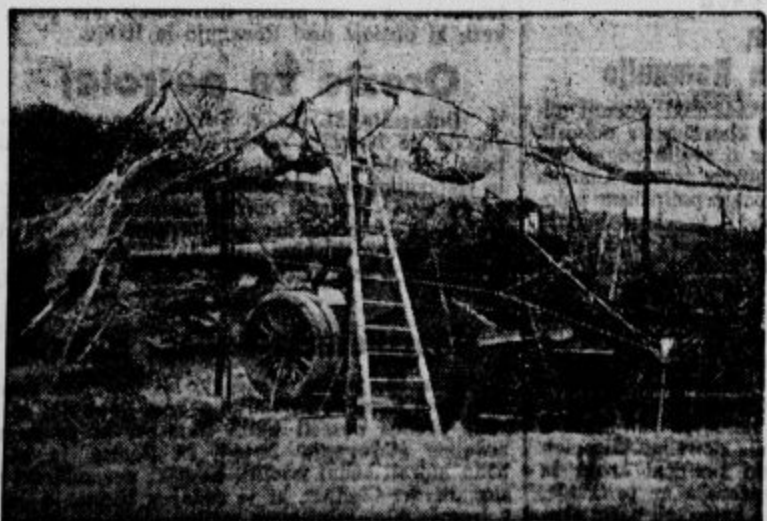
21tni trg

Novi Sad. Vse neizpremenljivo. — Tendence stalna. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene kmetijskim pridelkom v okraju Maribor desni brez dne 26. januarja 1940. Goveje meso I. vrste 12 din, II. 10, III. 8; svinjina 10-17 din, slanina 16 din, svinjska mast din 19 din, čist med 18 din; goveje surove kože 18 din za 1 kg. Pšenica din 175, ječmen 145, riž 155, oves 160, koruza 110, fižol 650, krompir 175, seno 150, slama 75, jabolka I. vrste 900, II. 750, III. 400 din, hruške II. vrste 650, III. 450 din, pšenična moka 300, koruzna moka 185 din za 100 kg. — Drva 120 din za 1 m³, jajca 1,75 za kos, mleko din 2,50 za liter, surovo maslo 32 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4 din za liter, finejša sortirano vino 6 din za 1 liter.

Zivinski sejem v Kranju dne 29. januarja 1940. Dogon: 39 volov, 22 krav, 1 bik, 3 junice, 1 tele, 13 svinj in 25 prašičev. Prodanih je bilo: 29 volov, 14 krav, 1 bil, 2 junici, 1 tele 11 svinj in 13 prašičev. Cene naslednje: Voli I. vrste din 6, II. 5,50, III. 5; telice I. vrste din 6, II. 5,50, III. 5; krave . vrste din 5, II. 4,50, III. 3,75, teleta I. vrste din 8, II. 7; prašiči: špeharji din 9,50-10, pršutarji 8-8,50, za 1 kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste 14, II. 12, III. 10; svinjina din 14-18, slanina suha din 24-26, svinjska mast din 21-22, čist med din 24-26, neoprana volna din 26-28, oprava volna din 34-38, surove kože: goveje 14 do 16, telečje 18, svinjske 9-12 za 1 kg. — Kmetijski pridelki: Pšenica din 2,50, ječmen 2,25, riž 2,25, oves 2, koruza 1,75, fižol 6-7, Krompir 0,75, lucerna 1,25, seno 1,25, slama 0,75, jabolka I. vrste 6, II. 5, III 4 din, — Moka: pšenična 3,50-4, koruzna 2,50, koruzni zdrob 3-3,50, ajdova 4-6, ržena 4 za 1 kg. — Drva 110-115 din za 1 m³, jajca 1,75 za 1 kos, mleko 2-2,50 za liter, surovo maslo 34-36 din za 1 kg.

Levo: Tešak top v skrivališču nekje na zahodni front — Desno: Angleški letalec si pred odletom pripravlja padalo

Položaj našega kmetijstva v novih razmerah

Kmet in draginja

Ljubljana, v januarju.

Nove razmere, ki nastajajo zaradi tega, ker sta dve tretjini sveta zapleteni v vojno klanje, zajemajo počasi vse stanove našega naroda. V našem listu smo že večkrat pisali, kako zelo tepejo nove razmere delavca in nižjega uradnika po naših mestih; cene rastejo iz dneva v dan, mezo pa se le počasi uravnava na novo stanje. Pojavlja se povsod isto zlo, ki ga prinaša vojno stanje vsem narodom na svetu, »ko cene rastejo s hitrostjo dvigala, dočim jim slede plače in mezo de lepo počasi po stopnicah«.

Naša država je pretežno poljedelska država in razumljivo je, da je morala osrednja oblast temu našemu najmočnejšemu stanu posvetiti največ pozornosti. Če tepe draginja posebno hudo delavca, malega človeka v mestih, nižjega uradnika in obrtnika v mestih, tedaj se pojavlja ta šiba med kmečkim stanom v čisto drugi obliki. Le redki kmečki izdelki so lahko poskočili v cene; kmečki pridelki so najbolj odvisni od dogodkov na svetovnem trgu. Posledice teh dogodkov pa se uveljavljajo zelo različno in čisto čisto drugače, kakor pa je bilo pričakovati.

Skok cen ob izbruhu vojne je bil le začasen

V letu 1938 je bila žetev pšenice izredno bogata na vsem svetu in je zato v avgustu 1938 cena silno padla. Žetev v letu 1939 je bila tudi zelo ugodna, dasi je zaostajala za ono v letu 1938. Zaloge iz leta 1938 pa niso bile vse razprodane. Za uvoz je potrebnih na leto 160 milij. stotov, dočim je bilo v letu 1938 na razpolago na svetu 320 milij. stotov. Tako je letina iz 1939 lahko tekmovala še zaloga iz prejšnjega leta. Do avgusta leta 1939 so torej cene zelo popuščale in so bile cene pšenice tik pred izbruhom vojne, to je konec avgusta 1939, nižje kot pa v letu 1938.

Ko je izbruhnila evropska vojna, so začele cene pšenice in nekaterim poljedelskim pridelkom naraščati. Na vseh prekomorskih tržiščih so cene znatno poskočile. Toda ta skok je bil le začasen, kmalu je sledil padec cen. Prevoz v Evropo je skoraj prenehal, pokazalo pa se je tudi, da imajo razne evropske države, ki so vstopile v vojno, nakopičene izredne množine živeža. Nekateri evropski kupci pa tudi niso imeli denarja, da bi žito nakupovali v večji količini. Upanje, da se bodo cene kmečkim pridelkom močno popravile z vojnimi stanjem, se ni uresničilo.

Mi moramo umetno držati visoke cene kmečkim pridelkom

V naši državi je cena pšenice mnogo nad ceno svetovnega trga. Na svetovnem trgu znaša cena za pšenico, upoštevajoč prevozne stroške, komaj 60 do 65 par za kg. Pri nas pa je bila cena določena na 165 din za 100 kg in na podlagi te cene mora Prizad kupovati pšenico. Ker je bila letina precej dobra, je Prizad do septembra nakupil 35.500 vagonov pšenice. Zaradi velike ponudbe pa je cena sredi septembra začela padati in je padla izpod Prizadove cene celo na 90 do 100 din za 100 kg. Šele konec septembra se je položaj zopet popravil in v zadnjem času je cena pšenice nekoliko prekorajčila Prizadovo ceno, ker se je začelo rezervno nakupovanje živil. Cene pšenice mogoče v zadnjem času nekoliko rastejo zaradi tega, ker trgovci najbrž drže zaloge, pričakuje zvišanja, morebiti pa smo tudi več izvozili, kakor pa bi smeli. Od sedanjega naraščanja cen pa kmet gotovo ne bo imel več nobene

koristi, ker je ves odvišni pridelek že v prekupevalčevih rokah.

Slovenija je glede žita pasivna dežela

Vseh teh ugodnih in neugodnih preobratov na žitnem trgu se slovenski kmet ni mogel udeleževati v veliki meri. Slovenija je glede žita pasivna dežela in vsako leto moramo uvoziti 10.000 vagonov pšenice in moke. Velik del našega kmečkega življa ne pridelja žita niti za lastno potrebo dovolj in ga mora kupovati.

Živinoreja — glavni denarni vir našega kmeta

Pač pa je živinoreja tista glavna panoga slovenskega kmeta, ki je obenem glavni vir njegovih dogodkov. Dočim znaša vrednost slovenske žitne proizvodnje (pšenice, koruze, ječmena, rži, ovs) okrog 300 milij. din letno, je vrednost naše živinorejske proizvodnje mnogo večja. Letni prirastek na živini računamo približno na 32 milijonov kilogramov, kar predstavlja vrednost 160 milijonov din. Poleg tega pa da živinoreja 215 milijonov litrov mleka, kar tudi predstavlja znatno vrednost. Prirastek v svinjereji znaša po cenitvah 30 milij. kg žive teže, kar da približno vrednost 180 do 200 milij. din.

Tudi cena živine je pri nas višja, kot so cene na svetovnem trgu. Nemčija, kamor gre največ tega blaga, nam plačuje višje cene, vendar pa nam ne odkupi toliko, da bi lahko ustalili svoje cene. Italija plačuje nižje cene in zato nam izvoz

Pomen poklicnega svetovanja za Slovence

Kuratorij banovinske poklicne svetovalnice in posredovalnice je priredil v terek zvečer v dvorani Trgovske akademije predavanje za vabljenе goste o gospodarskem in kulturnem pomenu poklicnega svetovanja pri Slovencih kot malem narodu. Predaval je funkcionar poklicne svetovalnice prof. Fr. Brenk. Predavanje je začel načelnik ban. uprave in preds. kuratorija poklicne svetovalnice g. Dragotin Trstenjak. Poudaril je namen večera, ki je bil v tem, dati nekaj vpogleda v dosedanje delovanje poklicne svetovalnice v Ljubljani in prikazati naloge, ki si jih je stavila. Ker je ustanova mlada in pri nas prva te vrste, potrebuje za svoj razvoj in uspeh naklonjenosti odločujočih osebnosti, ki usmerjajo naše gospodarsko in kulturno življenje. Podal je kratek pregled dosedanjega dela te ustanove, ki se razvija po organizacijskih in znanstvenih smernicah, kakor jih je že v začetku njenega poslovanja zadržal njen sedanji vodja dr. Vlado Schmidt.

Predavatelj g. Brenk je najprej prikazal zgodovino poklicnega svetovanja. Ker so človeško delo smatrati za neko manjverno udejstvovanje, ki so ga prepuščali družbeno nižjim slojem in ki je pomenjalo vsem ljudstvom približno isto, namreč trpljenje, je bil znanstvenikom delovni človek nezanimiv in nevreden predmet. Zato so se razmeroma pozno razvile znanosti, ki obravnavajo človekov odnos do dela in do poklica. Šele ko se je pričelo izpreminjati družbeno vrednotenje dela in ko je vzporedno z razvojem industrije začel

izgubljati obrtniški stan sposoben naraščati, je postajalo že čisto iz gospodarskih razlogov vprašanje poklicne izbire mladine vedno bolj pereče. Vedno bolj pa so tudi uvaževali človeka kot činitelja dela. Določeni poklici naj bi opravljali le tisti, ki po svojih telesnih in duševnih sposobnostih najbolj odgovarja njegovim zahtevam. To dvoje je povzročilo nastanek prvih poklicnih svetovalnic, ki po svojih telesnih in duševnih sposobnostih najbolj odgovarja njegovim zahtevam. To dvoje je povzročilo nastanek prvih poklicnih svetovalnic, ki so se v zadnjih 20 letih tako razširile, da danes na svetu skoraj ni večjega mesta, ki bi bilo brez te ustanove.

Problem poklicne izbire mladine je sedaj tako zapleten, da ga lahko smiselno usmerja le strokovnjak. Saj imamo danes okoli 40.000 različnih poklicev. Zahteva, ki jih stavlja poklici, so zaradi brezposelnosti na eni in hude konkurence na drugi strani, tako priostrene, da se lahko obnese v poklicu le tisti, ki je po svojih telesnih in duševnih sposobnostih zanj kar najbolj usposoben.

Zaupanje v poklicno svetovalnico opravičujejo uspehi, ki jih te ustanove dosežajo po vsem svetu. Vsaka dobro vodena poklicna svetovalnica namreč zasleduje, kako se je nasvet v praksi obnesel. To ji daje merilo za presojanje zanesljivosti njenega dela.

Zanesljivost dela poklicne svetovalnice v Ljubljani že danes ne zaostaja za zanesljivostjo dela tujzemskih poklicnih svetovalnic.

Poklicne svetovalnice v praksi zasledujejo smoter, ki ga lahko izrazimo z geslom: »Pravi človek na pravo mesto.« Pri tem delu uporabljajo izsledke različnih znanosti, predvsem narodne ekonomije, poklicne medicine, sociologije in psihotehnike. Psihotehnika je znanstveno dognala metode, s katerimi moremo objektivno ugotovljati duševne zmožnosti ljudi in jih na osnovi tega prideljevati odgovarjajočemu delu. Tako sloni psihotehnično delo na dveh osnovnih spoznanjih, namreč: da se ljudje med seboj razlikujejo po svojih lastnostih, da torej niso enaki in da je te razlike mogoče meriti.

V zadnjem delu predavanja je predavatelj razvil naloge, ki jih ima naša poklicna svetovalnica. Poklicni nasvet vse dolje nima pravega smisla, dokler ne vemo, ali ga bo otrok lahko uresničil, ali bo res našel mojstra nasvetovane obrti, ki ga bo vzel v uk. Zato je potrebno, da organizira poklicna svetovalnica posredovanje vajeniških mest. Seveda bo posredovala ta mesta le tistim ponudnikom, ki jih je s psihotehnično preizkušnjo

Prostozidarske čudovitosti: Na sliki je prostozidarska prava red, ki je odlikovana z velikim mečem in je oblečena ko za kako maskarado, pa je le obredna obleka z neke važne seje.

spoznala za možne, opravljati določen poklic.

Za obstanek majhnega naroda je važno, da se noben njegov član ne izgubi. Zato moramo razširiti našo svetovalnico tako, da se bo lahko z znanstveno utemeljenim poklicnim svetovanjem okoristil vsak slovenski otrok. Med posebne naloge naše poklicne svetovalnice spada ugotavljanje sposobnosti otrok za vstop na redno šolo. Pri naši ureditvi šolstva se morajo odločiti otroci za smer svojega bodočega poklicnega udejstvovanja že v 4. razredu ljudske šole, to je tedaj, ko je mogoče ljudsko šolo nadaljevati ali iz nje prestopiti na meščansko oziroma gimnazijsko. Četrtil razred predstavlja tako tisto mejo, čez katero bi poklicne svetovalnice morale imeti pregled. Poleg četrtega razreda bi bila potrebna selekcija še v 8. razredu višje ljudske in v 4. razredu meščanske šole. Mladini teh razredov bi bilo mogoče s ponovno preizkušnjo svetovati najprimernejšo vrsto strokovne šole, obrtniški, trgovski ali industrijski poklic. V vseh četrtilih in osmih razredih ljudskih ter v vseh četrtilih razredih meščanskih šol v Sloveniji je približno 35.000 otrok. To število otrok bi torej morale letno preizkusiti slovenske poklicne svetovalnice. V ta namen bi morala dobiti večja mesta kakor Maribor, Celje, Trbovlje, Kranj, Jesenice podružnice centralne poklicne svetovalnice v Ljubljani. Zraven tega pa naj bi bil vsakemu škrajnemu načelstvu pridelen po en psiholog, ki naj bi skupno z okrajnim zdravnikom vsako leto obhodel vse šole v svojem okraju, otroke psihotehnično preizkušal, zasledoval njihovo rast od vstopa v šolo do četrtega razreda ter jim v skladu s socialnimi in gospodarskimi razmerami svojega kraja svetoval najprikladnejšo šolo ali poklic. Pri centralni poklicni svetovalnici v Ljubljani naj bi bila tudi centralna posredovalnica za vajeniška mesta. Predavatelj je preračunal, da bi moglo to delo opravljati 60 kvalificiranih ljudi. Podrobno je pokazal na pomen takega načrtnega gospodarstva z duševnimi in telesnimi zmožnostmi naše mladine.

Slovinci smo doslej slabo gospodarili s svojimi močmi. Čas je, da pričnemo varčevati s svojimi skromnimi silami. Zato nam je potreben pouk o poklicih, potrebno nam je smotno poklicno svetovanje, ki naj zajame vso slovensko mladino, ki vsako leto stoji pred usodno življenjsko odločitvijo. To je osnovna zahteva ekonomije narodnih sil in obenem osnovna načrtnemu gospodarstvu z našimi duševnimi in telesnimi energijami, ki bo mogla dvigniti življenjsko raven našega človeka.

25 stopinj mraza v Angliji

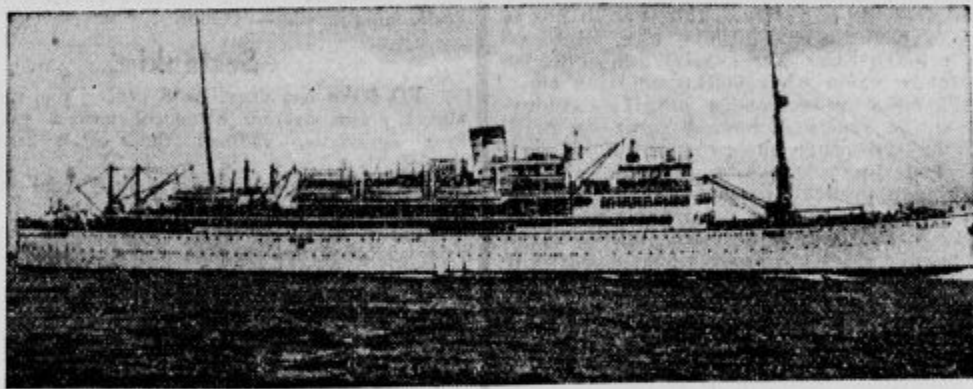
Iz Londona poročajo 28. januarja:

Ze 46 let ni bilo v Angliji takega hudega mraza, kot je letos. Mraz je nastopil 14 dni pred božičem in je zdaj že 25 stopinj pod ničlo. Reka Temza je bila 8 milj daleč zamrzla. Na različnih vodnih površinah v Londonu je bil led tudi do 12 col debel. Povsod se je mladina drsala.

Norveški listi pa pišejo, da je Anglija jako skrbila uvoz lesa in papirja in da bo s tem prihranila 2 milijona funtov na leto.

Ognjenik na Javi deluje

Na Javi je začel spet bruhati ognjenik Merapi. Zrelo je zavito v goste oblake, le na nekaterih mestih švigajo plameni v nebo. V okolici ognjenika dežuje pepel in vroč pesek.

Te dni smo brali, da se je italijanska motorna ladja »Orazio« sredi morja vnela in se potopila. Ladja je imela 11.600 ton brutto reg., pripadala je laški ladjedelnici in je prevažala potnike med Italijo in Srednjo Ameriko.

Boguslav Kuczynski:

3

Beg iz Varšave

Stachowiak je stopil z Marijo navzgor. Pregledala sta stanovanje in iskala najmirnejše mesto. Odločila sta se za majhno pred-sobno takoj pri stopnjšču. Okna ni imela nobenega in bila je med samim debelim zidovjem. Odkod bi najprej prišla v primeru požara iz hiše in najmanj bi jih tu lahko zadeli odlomki bomb. Presedela sta celo uro nad mapo mesta Varšave ter ogledovala teren. In prišla sta do sklepa, da je njihova hiša na najbolj nevarnem mestu Varšave, kajti tu se je mesto končavalo. Poslopje je bilo za mestnimi parki, dalje pa je že bila napol vaško ubogo naselje, ki se je razprostiralo nekaj kilometrov čez polja. Ko pa sta šla zopet v okolico, sta videla da je lokalna železnica, ki vodi v te vasi in polja, polna bežečih ljudi z otroki, culami in prtljago.

»To še nič ne pomeni,« je Stachowiak to-lajzil ženo. »Tam so gozdovi na gričkih, ki so jih seveda zavzeli protiletalski topovi. Zato ta strah.«

Napad na mesto ju je znova pognal domov. Pod mrak se je vrnila tudi sestra z zaročen-cem in Ružo.

»Tako bomo odpotovali,« je rekla. »Sku-paj potujemo do Luninca.«

Stachowiak jim je pomagal nositi prtlja-go. Avtotaksi je stal pred vrati. Poslovil se je od sestre in Ruže.

»Pomni,« ji je ponovno navajal naslove svojih prijateljev. Odsli so. Temno je bilo v ulici. Pogasili so vse luči. Stachowiak se je vrnil v stanovanje.

»No, in ostala sva sama,« je pozdravil ženo. Za trenutek sta ostala v predsobi. Po-spravila sta dekliske stvari v omare, zaveseli se vsa okna in sedla k radiu, da poslušata novice. Spet je poročilo glavnega vodstva bilo skopo in ni nič povedalo. Napovedovalo je, da bo vojna spremenljiva ter da bodo nekateri kraji gotovo za nekaj časa prepuščeni sovraž-niku. Tako se vojaki že umikajo iz Šlezije.

To noč je moral Stachowiak stražiti pred hišo od polnoči do dveh. Spoznaval je sedaj sostanovalec hiše. Najprej je prišla k njemu dekle s karto od lokalnega komandanta. To je bil tisti prodajalec drv, ki ga je Stachowiak poznal že od večerj. Pred hišo je spoz-nal še nekaj žena in mošt. Govorili so o Franciji in Angliji, da ne bošta postila Poljske na cedilo. Že za jutraj pričakujejo važnih novic.

Ko se je Stachowiak vrnil na stanovanje, Marija še ni spala. Ležala je na divanu v salonu.

»O ne!« je rekla. »Sedaj boš spala v moji sobi.« Ni hotel, da bi spala v svoji sobi, ki jo je tako težko zračiti. Odprl jo je ši-roko v salon, da bi bil zrak vedno svež. Pri-nesel ji je posteljo in pripravil še čaj. Radio je dalj svoj navadni signal. Nekaj taktov iz himne legionarjev. Stachowiak se je vsedel pri postelji in tam sedel, dokler ni Marija zaspala. Potem je stopil na balkon in tam po-stal trenutek. »Tako temna noč!« je pomislil. V spominu se mu je obudila vas, s katere se je vrnil pred nekoliko dnevi. Marija se je pri-toževala na vas prav zaradi nočne teme.

Spet je zasvetilo sončno jutro in napove-dovalo lep dan. V radijskem poročilu ni bilo novih vesti. Stachowiak je segel v nabiralnik po časopise. Zmanjšali so svoj obseg tako, da so izhajali samo še na eni strani. Prišla je hišnica in priporočala neko dekle v službo.

»Ne vemo,« je rekla Marija, »če sploh ostanemo v Varšavi. Če gre moč v vojno, bom verjetno šla na deželo k svoji materi.«

Hišnica pa se ni dala odgnati. Morala je Stachowiaku še potožiti, da ji moč nič ne piše in pa to, da lastnik hiše noče nositi stroškov za zaklonišče.

Nobenh pisem ni bilo več. Prav tako, kot hišnica ni imela nobene vesti od moža, tako tudi Stachowiak ni dobil nobenega glasu od bratov. Dva sta morala biti že na fronti. Spomnil se je telefonske številke tačse starejšega brata. Zvonil je vsak čas, in to ves dopoldan, pa nobenega odziva.

»Gotovo so šli na deželo,« je rekla Marija. Stachowiak je dvignil glavo.

»Tudi ti boš morala kam iti,« ji je tiho zašepetal. Treba se je bilo za nekaj odločiti. Prepogosto so se vrstili napadi. Več kot pol dneva so morali preždeti v zakloniščih.

Telefonirali so znanci iz vasi tristo kilo-metrov zahodno od Varšave, da bodo ostali doma. Od drugih znancev blizu Grodna, je prišlo slučajno pismo obenem s povabilom, da se zatečejo k njim. Stachowiaku je nekoliko-krat telefoniral njegov prijatelj, ki je imel družino nekje pod Varšavo. Tja se je lahko prišlo z lokalno železnico.

»Na državnih železnicah,« je pisal, »ni mogoče dobiti prostora.«

To je bila resnica. V radiu je bilo jav-ljeno, da bo v času vojne veljal povsem nov vojni red. Stachowiak je skrivaj pred Marijo novico, da so hranilnice ustavile izplačevanje vlog.

Telefonirala je tudi znanca, češ da ima mnogo povedati, toda ne po telefonu. Predla-gala je zato sestanek v mestu. Dogovorila sta se ob eni popoldne. Stachowiak pa bi moral biti pri znanecih še prej.

»Pojdi,« je rekla Marija. »Sestanemo se ob eni.«

LJUBLJANA

Slava pekovske čete dravske divizije

Ljubljana, dne 31. januarja 1940.

Pekovska četa, ki ima svoj dom v intendantemskem skladišču dravske divizije na Kodeljevem, slovi po svojih prirčnih godovnih prireditvah, ki jih obhaja na praznik sv. Atanazija zadnji dan januarja. Človek se sprašuje, odkod dobijo vojaki v tem zimskem mesecu toliko zelenja, da z njim vedno tako okusno okrasijo vhod v svoj dom, kakor tudi prostore, kjer so cerkveni in vojaški obredi slave, kakor tudi dvorano, kjer po cerkvenih obredih sprejemajo svoje goste. Gostov imajo vedno veliko število. Pri vstopu jih je z vsa ljubeznivostjo sprejela vrstila dolžnostni upravnika pehotni major Franc M. Cokan, domačin slave, obdan od vrste strumnih mladostnikov, ki po tem goste odpeljejo v slavnostne prostore. Bana dravske banovine dr. Marka Natlačenca je zastopal načelnik Anton Kosi, knezoškofa dr. Rožmana stol. župnik dr. Klinar, predsednik apelacijskega sodišča dr. Goljo, apelacijski sodnik dr. Vičar, mestnega župana dr. Adlešiča, mestni svetnik polkovnik Andrejka, upravnika policije dr. Hacinca, svetnik Grzinič, in še številni drugi predstavniki ustanov, kakor tudi osebni prijatelji častnikov in moštva pekovske čete. Prišli so zastopniki častniškega zbora vseh vrst orožja ljubljanske posadke. Mnogi so pripeljali svoje žene in svoje hčere.

Ob določenem uri se je pripeljal poveljnik dravske divizije general Dragoslav Stevanovič, ki je razvrščeni četi, oblečeni v popolnoma nove obleke, čestital slavo. Sledili so cerkveni obredi, najprej za katoliške vojake, potem za pravoslavne. Za katoliške vojake je opravil obrede novoimenovani višji vojni kurat g. Ign. Marinčič. Zatem je četo nagovoril poveljnik skladišča in domačin slave pehotni major Franc Cokan ter jim tolmačil pomen zgleda, ki ga je patron vojaških intendantskih

čet sv. Atanazij postavil vojakom kot dobrotnik, ki je dal vse, kar je imel, da bi pomagal drugim. V slovesnih besedah je orisal naloge, ki čakajo četo, kadar bi postalo potrebno, da narodna vojska brani svobodo domovine. Spomnil se je svetlih zgledov padlih junakov, ki so darovali svoje življenje za svobodo domovine z istim velikim srcem, kakor bojevniki, ki se bore z orožjem v roki. Pozval jih je, naj se v vojaški službi, ki so jo nastopili, napišejo pravega duha zvestobe do kralja in domovine, duha požrtvovalnosti, da bodo pripravljeni, če bi jih kdaj domovina potrebovala. Svoj lepi govor je zaključil s živjo vzklikom na kralja, kraljevski dom in na Jugoslavijo. Vsa dvorana se je vzkliku navdušeno pridružila.

Po končanih obredih je domačin vse goste ljubeznivo povabil v gorko, okusno okrašen dvorano, kjer so jim častniki in moštvo po slavnih izročilih naše vojske gostoljubno postregli. Razumljivo je, da je pekovska četa hotela pokazati tudi svoje sposobnosti v pripravah močnatih jedil in so bili gostje preseščeni nad izvrstnimi dobrotami, ki so bili z njimi potrebni. Kakor vedno ob takšnih prilikah spet zaživijo stiki med civilnimi in vojaškimi gosti in pride do prostodušnega izraza ljubezni, ki vlada med njimi, kakor tudi spoštovanje, ki ga vsi gojimo do naše hrabre vojske, naj nosi to ali ono orožje. Opoldne so domačini in častniki goste pridržali še pri kosilu, kjer je spet tekmovala kuharska sposobnost posameznikov. Popoldne so imeli vojaki svoje veselice, pri katerem so imeli spet veliko vojaških in civilnih gostov. Vojaki so v svojih novih oblekah in opremah napravili vtis, ki je odgovarjal povsem tudi njihovim zdravim obrazom in njihovim krepkim postavam.

I Nočno češčenje v stolnici. Drevo po skupni molitveni uri ob devetih prično nočni češtljivi vsakomesečno pobožnost v čast presv. Zakramentu. Opravljale se bodo molitve ob 8. uri: Počasčenje preblašene device in matere Marije. Možje in mladeniči ljubljanski, počastimo božje Srce Jezusovo in preblašeno devico in prosimo za toliko zaščiten mir!

I Maša za turiste in smučarje bo jutri, na svečnico, in v nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 6.20 zjutraj.

I Pogreb rajne gospe Marije Odar, matere vseučiliškega profesorja g. dr. A. Odarja, je bil včeraj popoldan ob izredno veliki udeležbi zastopnikov knezoškofijekega ordinarijata, univerze, duhovnikov, vodstva Kat. akcije ter predstavnikov Jug. tiskarne in katoliškega tiska. V posebnem velikem številu so se pogreba udeležile č.č. eestre usmiljenke in gospe iz zavoda v Lichtenurnu. Blaga rajnica počiva v miru!

I Novo moderno otroško zavetišče v Trnovem. Ob Devinski ulici bo danes ob 4 popoldne slovesno blagoslovljeno in izročeno svojemu plemenitemu namenu. V zavetišču, ki ga je zgradila mestna občina, bo internat, dnevno zavetišče in otroški vrtič.

I V petek na Kurešček, v nedeljo na Polžveo. Prijave Putnik.

I Iz Legije koroških borcev. Ker poteka prijavni rok za podelitev spominke kolajne na borbe za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije 1918-1919 pozivamo ponovno vse borce, ne glede na to, dali je član ali še ni organiziran v Legiji, da se nemudoma zglašajo v naši društveni pisarni na Cankarjevem nabrežju št. 7, I. nadst., v času od 8 do 12 ter od 14 do 19, kjer bodo prejeli vsa tozadevna navodila. V interesu vseh bivših koroških borcev je, da ematraro naš poziv kot nujen in važen, ker deluje Legija v vsakem oziru v dobrobit borcev, ki so se svojočasno borili na severni meji. Spominke kolajne je prvo vidno priznanje domovine, na podlagi katerega bo zamogla naša društvena uprava delovati še naprej v korist vseh, ki so pri Legiji vključeni. — Glavni odbor LKB.

I A. Zibert, trgovina s čevlji, Prešernova ulica opozarja cenjeno občinstvo, da je dospela nova pošiljka snežik in dežnih čevljev znamke »Tretorn«.

Drestrana zlata ribica. Američan L. W. Swain v Gladdevillu ima zlato ribico, ki ima izredne lastnosti. »Rastus« tako je ime ribici, »razume« glas svojega gospodarja in zna različne umetnosti. kakršnih pač ni zmogoča nobena ribica. Na silki zgoraj: »Rastus« dobi steklenico s cuclem; v sredi: »Rastus« se trenira; spodaj: »Rastus« se dá mirno vzeti iz vode.

I Največji tehnikolor film »In nastalo je novo carstvo« je od danes dalje v Kino Matiči. Zopet si je svetovna filmska družba Warner Bros. izbrala za to monumentalno delo prvega ameriškega režiserja Mihaela Kerteza, stvaritelja filma »Robin Hood« in pa ljubljene vse kino publike znanega junaka Errola Flynna. Film »In nastalo je novo carstvo« je v letošnji sezoni največji in najlepši barvani film, ki je stal celo premoženje, našega denarja 125 milijonov dinarjev, to je največja vsota, ki jo je zadnje čase zahteval kak film. Kakor je pred letom dni v Kino Matiči vžgal in navduševal film »Robin Hood«, istotako bo tudi film »In nastalo je novo carstvo« ugajal in zabaval najširše mase kino občinstva. Opozorjamo torej na današnjo premiero tega filma v Kino Matiči.

I Češka opereta »Veseli Bohemi« v Kinu Unionu. V tej filmski opereti so nam Čehi predstavili eno svojih najboljših operetnih pevk — Jarmilo Kšiřova. Ta izvrstna subreta, ki je z velikim uspehom gostovala po vseh večjih evropskih operetnih odrih, ima izredno simpatičen glas, lepo postavo, odlično igrjo, skratka vse to, kar zahteva oder ali film od dobrega igralca. Češki naziv filma

MARIBOR

Predlog mestnega proračuna za leto 1940-41

62,630.620 din - Povišek znaša 352.180 din

Maribor, 31. januarja.

Od danes naprej je na mestni občini davčnim zavezanecem na vpogled predlog proračuna mariborske mestne občine za leto 1940-41, ki znaša 62.630.620 din in je torej za 352.180 din višji od lanskega, ki je znašal 62.278.440 din. Predlog bo šel sedaj najprej pred finančni odsek, nato v plenarno sejo mestnega sveta.

Zaradi izrednih razmer, v katerih živimo, je bilo letos sestavljanje proračuna izredno težko, ker bremen ni mogoče zvišati, treba pa je omogočiti sredstva za zaščito prebivalstva v primeru vojne. Tukaj je predvsem mišljena zgradba javnih zaklonišč, nabava rezervne hrane in zaščita otrok. Predvideti je bilo tudi možnost povišanja prejemkov občinskim uslužbencem za primer, da bi draginja porasla. Težave je še povečala sprememba zakona o državni trošarini. S to spremembo je bila maksimalna trošarina na vino, ki sme v novem proračunskem letu znašati 1 din od litra vina, dočim je doslej občina pobirala 1.50 din od litra. Občina je s tem pri svojih dohodkih občutno prizadeta. Če pomislimo, da je v novem proračunu predvidena možnost izdatkov za zaščito prebivalstva do višine 8 milij. din in možnost za povišanje plač, je pač jasno, da se je morala občinska uprava zelo potruditi, da je sestavila proračun, ki dvakoplačevalec na novo v ničemer ne obremenjuje, da pa kljub temu ni bilo treba zniževati izdatkov za nujne socialne, kulturne in druge potrebe mariborskega mesta. Za javnost bo zanimivo še to, da je v proračunu določena tudi vsota za dokončno ureditev gradu, zlasti njegove kleti in viteške dvorane. Predvidena je tudi možnost izdatkov za predprave in eventualni nakup nepremičnin za gradnjo nove tržnice.

Proračunski predlog navaja naslednje izdatke: osebje (skupaj z mestnimi podjetji) 9.132.130 din (lansko leto 7.820.360 din), splošna mestna uprava 2.045.960 din (2.933.840), osebna in imovinska varnost (mestna policija, zaščita pred napadi iz zraka) 815.010 (761.670) din, finančna služba (anuitete) 7.522.330 (8.181.810) din, gradbena stroka (vzdrževanje cest) 1.438.980 (1.485.980) din, zdravstvo 2 milij. 332.100 (2.315.100) din, socialno skrbstvo 4 milij. 598.650 (4.573.490) din, solstvo 1.442.170 din (1.443.860 din), znanost in prosveta 349.100 din (293.400 din), obrt, trgovina in turizem 300.000 din (330.000 din), mestni veterinarski sklad 195.750 (166.000) din, razno 200.000 (550.000) din, prehodno 600.000 (0) din, mestna podjetja 31.658.440 din (31.422.980 din), skupaj 62.630.620 din.

Dohodki so proračunani takole: splošna mesta na uprava 53.590 (43.590) din, mestne davščine 19.297.720 (19.229.080) din, finančna stroka (povračila mestnih podjetij) 5.568.200 (5.542.410) din, gradbena stroka (povračila mestnih podjetij) 520.000 (625.000) din, socialno skrbstvo (razne globe) 60.600 (60.600) din, mestni veterinarski sklad (195.750 (166.000) din, razno (prihranki iz prejšnjih let)

Samo dva dni, t.j. danes in jutri predvajamo do danes najboljši in najveselejši zabavni film slavnega francoskega komika in humorista Fernandela

S 5 parami okrog sveta
Danes ob 16., 19. in 21. uri **KINO SLODA** tel. 27-90

JARMILA KŠIROVA
Vesela, zabavna in duhovita češka filmska opereta
nova zvezda na film. nebul
Sijajna češka operetna diva,
ki je z velikim uspehom gostovala po vseh večjih evropskih operetnih odrih prvič v filmu V ostalih vlogah Hana Vitova, A. Novotny, J. Kreuzmann in drugi

VESELI BOHEMI
Vesela beda — veselo siromaštvo
Režija: M. Cikan
Glasba: Stelisky

Premiera danes ob 21
KINO UNION
Telefon 22-21

DANES SAMO SE OB 16. in 19. URI: PREMIERA MADAME BUTTERFLY

je »Vesela beda« (Veselo siromaštvo) ter je prav zabavna muzikalna veseljoigra, ki nudi gledalcem mnogo prijetnega razvedrila. Čehi so v to filmsko opereto vložili mnogo poštenega truda, odlično igrjo in režijo, mnogo razkošja, lepo glasbo, zaradi česar je tudi uspeh operete popoln ter je film vse povsod ugajal. Za pustni čas bodo tedaj obiskovalci Kina Uniona našli pri »Veselih Bohemih« dovolj prilike za smeh, zabavo in razvedrilo.

I S 5 parami okrog sveta. Znamenitemu francoskemu komiku in kralju humoristu Fernandelu, je zapustil neki sorodnik ogromno bogastvo, toda samo pod pogojem, da izvrši v roku od 100 dni potovanje okrog sveta, v žepu pa ne sme imeti nikdar več ko 5 par. Ni bil preveč vnet za ta pustolovski podvig, za katerega pa se je pod silo razmer končno moral odločiti in nastopiti veselo pot z nebrojnimi senzacijami in presenečenji. Premiera je danes!

I Pisalni stroj so ukradli neznanzi zlikovci iz kisarne Jelenič na Zaloški cesti. Stroj je bil v pisarni in je v noči na 31. januarja izginil. Je znamke »Underwood« Champ'on s tovarniško številko 727.012. Vreden je okrog 4000 din. Ob isti priliki je iz pisarne izginila aktovka iz rjavega usnja z različni dokumenti, med katerimi je bila tudi prometna knjižica tovrnega avtomobila znamke Ford na evidenčno številko 2-161. Knjižica se glasi na ime Azorov Juri.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Poljčanah pogorela

Maribor, 31. januarja.

Iz Poljčan nam poročajo o velikem požaru, ki je danes popoldne izbruhnil v poslopju Kmetijske hranilnice in posojilnice, v katerem je bila tudi dvorana, oder in knjižnica prosvetnega društva. Knjižnica sama je bila vredna 25.000 din. Gasilci so takoj prihiteli na kraj požara in pričeli gasiti. Požara sicer ni bilo mogoče pogasiti, pač pa so ga lokalizirali in s tem odvrgli požarno nevarnost od bližnjega župnišča in gospodarskega poslopja posestnika M. Žumra. Požar je tako zdelal poslopje, da je ostalo samo zidovje. Posrečilo se je rešiti inventar hranilnice, dočim je ves inventar prosvetnega društva uničen. Knjižnica prosvetnega društva ni bila zavarovana. Poslopje pa je bilo zavarovano in je baje škoda krita. Vzroka požara doslej še niso mogli ugotoviti. Domnevajo, da ga je povzročil kratek stik. Ob izbruhu požara ni bilo v poslopju nobene osebe.

100 din kot dar ubogemu revežu, kateremu sta odmrznili in odpadli obe nogi in ki se zdravi sedaj v mariborski bolnišnici. Podružnica »Slovenca« v Mariboru je siromaku ta dar izročila ter se plemenitemu darovalcu v njegovem imenu najlepše zahvaljuje.

m Ustanovne uprave opozarja mestno poglavarstvo, da morajo predložiti bankni upravi letno poročilo o svojem delu ter obračun najkasneje do 31. marca t. l.

m V zvezi z notico v včerajšnjem »Slovencu« pod naslovom »Zanimiva imena« ugotavljamo, da mestni desinfektor g. Simon Kos ni identičen s Kosom, ki sodeluje pri pevskem društvu »Liedentalec«.

m Zlato nalivno pero ameriške znamke »Parker« se je našlo za Tremi ribniki. Lastnik ga dobi na policiji.

Gledališče

Četrtek, 1. februarja ob 20: »Neopravičena ura«. Znižane cene. — Petek, 2. februarja ob 15: »Vse za šalo«. Znižane cene. Zadnji. — Ob 20: »Via Mala«. Znižane cene.

Celjske novice

c Uboj iz Malega vrha pri Globokem pri Brežicah pred sodiščem. — Pred senatom celjskega okrožnega sodišča se je zagovarjal 37letni posestnik Franc Ogorevc iz Malega vrha pri Globokem pri Brežicah. Ogorevc je bil obtožen, da je 23. dec. z nožem zaklal posestnika Antona Škofca. Omenjenega dne je Ogorevc kahal žganje ter se pri tem upijal. Proti večeru je prišel k njemu posestnik Anton Škofca, ki je bil tudi vinjen. Kmalu sta se sporekla. V prerekanju in jezi je Ogorevc potegnil z mize kuhinjski nož in zabodel Škofca dvakrat, in sicer v levo stran vratu in levo stran prsi ter mu prebodel srce. Škofca je takoj izdihnil. Ogorevc se je pred sodiščem zagovarjal, da je dejanje storil v vinenosti in silobranu. Sodišče ga je obsodilo na 4 leta robije.

c Maistrovi borci, celjski odsek ZMB ima svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v nedeljo, 4. februarja ob pol 10 v hotelskih prostorih »Belega vola«. Odbor vabi, da se člani udeležijo občnega zbora v polnem številu.

c Operni pevec g. Slavko Lukman bo pel na svečnico v opatijski cerkvi na koru pri »sv. maši ob pol 11 Kinzelov« »Evangeljnik«.

c Celjski šahovski klub obhaja letos 20 letnico svojega obstoja. V tekočem poslovnem letu si je priboril prvenstvo Slovenije in mnogo drugih zmag doma in v inozemstvu ter na ta način uveljavil Celje tudi preko naših mej. Poleg nacionalnega turnirja in drugih šahovskih medklubskih matchov bo celjski šahovski klub v soboto, dne 3. februarja ob 8 zvečer priredil s pomočjo dobrotnikov in prijateljev kluba družinski večer v hotelu »Beli volk«. Ob tej priliki se bodo razdelile nagrade splošnega in brzoturnirja.

c Koncert opernega pevca g. Lukmana in recitacijski večer g. Skrbinskega, člana narodnega gledališča, je predložen na poznejši čas.

c Usmiljenim srcem. V našem mestu živijo tri deklice — polpne sirote. Najstarejša bo morala prosiiti za predčasen odpust iz šole, ker bo sprejeta v tovarno Westen, da bo z zaslužkom preživljala sebe in svoji sestrici. Natančnejše informacije daje šolsko upraviteljstvo mestne dekliske šole v Celju, ki bo rade volje sprejelo tudi darove. Ker je v rodnihi velika revščina, se obrača tukajšnja Kraljeva zaščita otrok na vsa dobra srca v mestu z lepo prošnjo, naj prislokojijo revčkom na pomoč bodisi v denarju ali z živili.

c V celjski bolnišnici sta umrla 40 letni Golčnik Ivan iz Ružmirja in dveletni Lipovšek iz Vodice pri Kalobju.

c Nesreče. Pri telovadbi si je zlomil levo roko v nadlaktu 13letni sin nočnega čuvaja Miklavca Alfred iz Gaberji pri Celju. Na Kačjem dolu pri St. Petru na Medvedjem selu sta dva moška napadla z ročico 26letnega sina posestnika Kranjca Ignaca in mu prizadejala hude poškodbe na glavi in levem ramenu. Pri telovadbi si je zlomil desno roko v zapestju 13letni sin posestnika Rak Bojan iz Celja.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 6. in 8. uri najsenzacionalnejši velfilm v naravnih barvah

Robin Hood

Erol Flynn, Oliva de Havilland, Basile Rathborne ter 10.000 štatistov.

V lovišču Indijcev

Predstave: v četrtek ob 6. in 8., v petek ob 1/2 11, 1/2 3, 1/2 5, 1/2 7, in 1/2 9, v soboto ob 4, 6, in 8., v nedeljo ob 1/2 11, 1/2 3, 1/2 5, 1/2 7, in 1/2 9, v ponedeljek ob 8. uri.

POZOR! Nabavite vstopnice v predprodaji od 10. ure dalje; naval je ogromen!

Slovenska Bistrica

Na svečnico ob 9 dopoldne bo imel predavanje o pasivni obrambi proti plinskim napadom g. kapetan Franjo Toš iz Celja v samostanski dvorani. Ker je predavanje zelo aktualno, ga obiščete v obilnem številu Vstopnine ni — Na svečnico priredi FO in DK v Slomškovem domu po večernih telovadno akademijo. — Na pustno nedeljo zvečer ob 6 bo v Slomškovem domu zabavni večer pri pogrnjenih mizah. Na sporede so zanimive točke pevskega zbora, zato naj nihče ne ostane doma.

Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita na svečnico ob pol 4 popoldne v dvorani Slomškovega doma veliko telovadno akademijo. Vsi prijatelji naše mladine vlijudno vabljani, zlasti bratski odseki slovenjebistriškega okrožja. Na svidenje na akademiji. Bog živi!

Duša britskega letalstva R. A. F.

Anglija se je od vseh evropskih držav začela zadnja oboroževati z letali. Pred nekaj leti, ko je imelo mlado nemško zračno brodogradništvo precejšen obseg, in ko so se tudi druge države začele zanimati za letalsko orodje, je bilo angleško zračno brodogradništvo: R. A. F. (Royal Air Force) še izredno slabotno, in Anglija je bila tozadevno daleč v ozadiju. Potem je London sklenil, da čim prej popravi svojo zamudo. V začetku leta 1908 se je začelo takšno pospešeno oboroževanje z letali, ki je glede na naglico in delavnost prekašalo vse, kar je bilo kdaj kaj tozadevne v Evropi. Točno čez dve leti nato je imela Anglija ne samo toliko, ampak tudi že več letal kot druge države. Zato so angleška letala bolj moderna, tehniško popolnejša in bolj zmožna, kot so letala drugih držav, ki so bila izgotovljena pred 5 ali 6 leti. Dokaz za to so drzni poleti angleških bojnih pilotov nad Severnim morjem, čez severno in zahodno Nemčijo, do Berlina, Prage in celo do Dunaja.

Duša vse francoske armade je general Gammelin. Tudi angleško ladijsko brodogradništvo ima svojo dušo: to je Winston Churchill. Z letalskim brodogradništvom pa je drugače, ker je to skupnost, ki ima na svojem čelu voditelja, a ti so manj znani, ne stojijo na odru svetovnega dogajanja; ti so bolj neznani, so kot kolesje izvrstnega stroja, niso pa dirigenti orkestra.

Sir Kingsley Wood, letalski minister, ni niti malo podoben svojemu mornariškemu tovarišu Churchill. Je jako redkobeseden, srednje zmožen govornik, pisarniški človek in nima takega širokega političnega obzora kot Churchill. Tudi njegov prvi sotrudnik, sir Cyril Newall, načelnik letalskega generalnega štaba, je izven Anglije šele od začetka te vojne znan. Newall je eden prvih angleških letalcev, njegova pilotska diploma ima številko 114, je eden najzavajnejših bojnih letalcev mladega letalskega zbora od leta 1914. Prav takšen kot on, je tudi tretji mož R. A. F., ki so ga pravkar postavili na čelo britskega letalskega brodogradništva v Franciji in ki je letalski junak prejšnje vojne.

To je letalski maršal A. Sheritan Barratt, ki mu je zdaj podložno vse v Franciji nastanjeno letalsko brodogradništvo. Doslej je imelo to brodogradništvo dva poveljstva, čigar eno je bilo priključeno kopni armadi pod poveljstvom Gorta, drugo pa je zaviselo naravnost od londonskega letalskega generalnega štaba. — Letalski maršal Barratt je še mlad, 48 let je star, kar je za angleško pojmovanje skoraj dojenček. Kot pilot v svetovni vojni je bil večkrat ranjen in odlikovan z angleškim »vojaškim križcem« in s francoskim »križcem vojne«. Po vojni je del časa deloval v Indiji. Nato je odšel na potovanja in se je mimogrede ustavil skoraj v vseh evropskih državah. Na potovanju ga je spremljala tudi njegova družina, in njegova hči se je začela šolati v Angliji, a je nadaljevala šolanje v Indiji, Nemčiji, Italiji in

Avstriji, dokler ga ni sklenila v Franciji, kjer se je v začetku te vojne po družinski tradiciji, začela z angleškim letalskim brodogradništvom. Newall in Barratt, dva moderna, delavna poveljnika na čelu mlade vrste armade — to je dokaz, da bodo uspehi letalstva presenetljivo odlični.

Slike z neba

Ves svet je bil zares presenečen, ko je pred nekaj tedni objavila R. A. F. vrsto posnetkov iz Nemčije. Te fotografije, ki so vojaško-strateškega pomena, navadno ne pridejo v javnost. Toda R. A. F. je hotela občinstvu izjemoma podati vpogled v delavnost britskih letalcev, pogled za kulise, in tako so se prejšnji teden pojavile v vseh angleških listih slike s ptičje perspektive, ki predstavljajo nemška pristanišča, mesta, kolodvori, reke in letališča.

Slike so posnete z višine 600 m, zato je do ptičje natančne, jasne in poučne. Vsako izvidniško letalo R. A. F. vsebuje dvojice fotografskih aparatov; sleherni more opraviti 125 posnetkov. Ena kamera je navpično vdelana v letalsko dno, povzame torej direktno pod letalom ležečo podobo kraja; druga kamera, ki je gibljiva in jo fotograf poljubno uporablja, fotografira poševno navzdol do kota 45 stopinj. Aparata vsebujeta izredno močne, 25 cm široke leče. Čez tri ure nato, ko se letalo vrne s poleta, so posnetki že razviti, povečani, stereoskopirani in po strokovnjakih proučeni. Strokovnjaki pa najdejo na slikah marsikaj važnega, kar navadnemu opazovalcu niti ni opazno. — Vse to je javnost zvedela, in odlej so britski piloti še bolj spoštovani in upoštevani, in Angliji so prepričani, da so njih letalci »fantje od fare« in da se sme Anglija pohvaliti z njimi.

Uspešno pobijanje magnetičnih min

Iz Londona poročajo:

Februarja bo preteklo tri mesece, odkar se je pojavilo na bojišču skrivnostno nemško orodje: to je magnetična mina. Prvi učinki so vzbujali precej pozornosti. Kot prva žrtev magnetičnih min, se je potopila holandska potniška ladja »Simon Bolivar« na vzhodni angleški obali. Nato so sledili udarci drug za drugim. Dozdevalo se je, da so uničena vsa angleška plovba, kar je bil tudi smoter magnetičnih min.

Toda angleška vlada je kmalu pomirila javnost. Po preteku treh mesecev lahko pregledamo, koliko so Angliji dosegli v borbi zoper magnetične mine. Anglija se je v tej borbi oprijela petih načinov obrambe. Najbolj se je obneslo to, da so nastopili proti minam, preden so bile položene, zakaj, pobiranje že položnih min je jako zamudno in tehniško zelo težavno.

V ta namen so Angliji ustanovili prvič: varnostne patrulje. Sleherno noč in ob takem vremenu, ko je polaganje min najlažje, letajo angleški bombniki nad Severnim morjem in tja do oporišč polagalec min, to je do Helgolanda in Sylta. — Drugič, so ustanovili plavajočo balonsko zaporo na obalah, ki so posebno v nevarnosti. Zaradi te zapore je pač jako nevarno početi, če hoče kdo ob angleški obali polagati mine. Tako je angleška vojna mornarica obogatela za nov oddelek, in sicer za brodogradništvo ba-

Jesenice

V nedeljo popoldne ob 3 bo v Krekovem domu ponovitev veselice »Neopravičena ura«.

Nesreča pri smučanju. V soboto popoldne se je smučal v Podmožakli trinaestletni Hutar Zvonko, član mladcev jeseniškega odseka in član ASK »Gorenjca«. Drugi dan bi moral v Trzinu na smuške tekme, pa mu je nesreča to preprečila. Pri vaji se je proti koncu zaleta neprevidno obrnil — se zaletel v smreko, kjer si je zlomil levo nogo.

Občni zbor gasilske čete Jesenice je bil v nedeljo, 28. januarja. Iz poročil je razvidno, da si je v lanskem letu nabavila gasilska četa novi cevi, za katere je prispevala gasilska četa občina 10.000 din. Prometa je bilo nad 50.000 dinarjev.

»Neustrašeni žene«, dunajsko duhovito veseligo predvaja kino Krekov dom drevi ob 8. Na svečnico ob 3 se ponovi. »Neustrašeni žene« ob 5 popoldne se predvaja velfilm »Kralj kraljev«, isti ob osmih zvečer.

Občina Jesenice razpisuje pogodbeno mesto cestnega nadzornika. Predpisana šolska izobrazba: gradbeno delovodska šola. Pravilno kolkovane prošnje je vložiti do 5. februarja pri občini.

Živa zgorela

Huda nesreča se je zgodila v mestecu Kremenu, kjer je mali odnodelni katoliški župnik zakurila v štedilniku, pa se je sklonila nad plamen, pri čemer se je vnela njena volnena jopica. Žena je vsa v strahu stekla v vežo in je klicala na pomoč, vendar je nesrečnica umrla zaradi prehudih opeklin.

Blaž Poznič — 50 letnik

Ali je mogoče, se sprašujejo danes njegovi številni prijatelji in znanci, da se je ta mož, ki ga redno vsaki dan srečavamo na Šentpeterski cesti na poti v njegov urad, ko gleda s tako mladeniško bistrimi očmi, polnimi še mladostnega optimizma v svet, danes srečal s Abrahamom? Gotovo nam bo gospod Blaž Poznič, naš današnji jubilar, zameril, da smo našo

javnost, ki ga pozna iz njegovih številnih prevodov leposlovnih del in podlistkih naših listov, opozorili na njegovo petdesetletnico.

G. jubilar se je rodil 1. februarja 1890 v trdni in ugledni kmečki hiši p. d. Krnčku nad idilično vasič Smarčob ob Dreti. Po končanih študijah je vstopil v službo pri Prosvetni zvezi v Ljubljani in bil nekaj časa tudi urednik »Mentorja«. Pod bivšim oblastnim odborom je bil sprejet v banovinsko službo ter dodeljen kot urednik »Banovinskih zalogi« kolektivnih knjig in učil v Ljubljani. Leta 1937 je bil imenovan za upravnika tega zavoda, ki ga še vedno marljivo vodi z vso skrbnostjo in zmožnostjo. Za časa njegovega vodstva se je zavod vsestransko izpopolnil in svoje založništvo zelo povečal. Izšlo so mnoge lepe učne knjige, izmed katerih so vredne posebne omembe »Bajčeve Slovenske čitanke« za nižje razrede srednjih šol, ki po svoji vsebinski kakor tudi tehnično dovršeni obliki prekašajo vse dosedanje srednješolske učbenike.

Ker naš današnji jubilar nima svoje lastne družine, posveča zato vso svojo očetovsko skrb podrejenim uslužbenecem in procvitu zaupnega mu zavoda.

Vsi njegovi številni prijatelji in znanci kličemo g. jubilaru iz vsega srca: Bog Vam daj dočakati v zdravju in vedrosti duha še nadaljne jubileje!

Za Jegličev akademski dom so darovali:

Iz Rateč: Planice - Kranjske gore: Toman Tine, kaplan 50 din; dr. J. Volbank, zdravnik 50 din; Budinec V., župan in trgovec 200 din; Cuderman K., župnik 100 din; Josip Pintbah, župan 140 din.

Iz Podbrezja: Pavlin Aleš 200 din; Vondraček V., župnik 100 din; Debeljak Pavel 100 din; Drinovec Janez 30 din; Okorn Ivan 30 din; Poklukar Jakob 20 din; Azman Marija 10 din; Kozjek Janez 10 din; Peternele Anton 10 din.

Iz Kamnika: N. Novak, župan 100 din; dr. Zvokelj D 100 din; dr. V. Fajdiga 100 din; občina Kamnik 500 din; g. kanonik Rihar 50 din; dr. J. Polec 50 din; dr. Maraš 50 din; Caserman N. kaplan 50 din; Rode M. avtopodjetje 50 din; dr. Virnik 30 din.

Od Sv. Gregorja: Krumpetar Fr. svetnik 50 din; Oblak Magdalena, trgovka 50 din.

Iz Laškega: Hrastelj Peter 50 din; g. Trop N. 30 din; Cerkman Franjo 20 din; g. Vivot 4 dinarjev.

Silvica pri Mariboru: Mihelič J., župnik 50 din; Peitler A. kaplan 50 din; J. Kolman, župan 20 din; Orozel A., kaplan 20 din; Neimenovani 10 din.

Majšperk: Tovarna strojil družba z. o. z. 50 din.

Iz Kroke: Plamen, kovinarska zadruga z. o. z. 500 din; Prosветно društvo 100 din; občina Kropa 100 din.

Iz Ljubljane: dr. Dolinar A. profesor 100 dinarjev.

Smrt pod vlakom

Grobelno, 31. januarja.

Na postaji Grobelno so bili ljudje snoči priče strašnega prizora. Pred očmi številnih gledalcev je šel v prostovoljno smrt mlad fant, čigar truplo so našli potem na tračnicah po odhodu rogaškega potniškega vlaka v Celje. Samomorilec se je pripeljal popoldne z vlakom na Grobelno. Postajal je potem po kolodvoru do odhoda rogaškega vlaka v Celje. Ko se je začel vlak pomikati s postaje, je fant z veliko naglico skočil proti tiru, spotoma sletel suknjič ter ga vrzel od sebe, nato pa se je pri zadnjih vozovih vrzel na tir pod kolesa. Glavo je položil na tračnico, tako da ga je kolo gladko obglavilo. Iz vojaške knjižice, ki se je nahajala v suknjiču, se je ugotovilo, da je to 23 letni Janez Javornik iz St. Vida pri Grobelnem.

Ramne žolčne, ledvične, v mehurju razstoplja in zdravi njihove bolezni
DUBRAVKA ČAJ
Mnogo jih je že ozdravelo, poskusite tudi Vi!
Zavitek Din 30.— Izdeluje: Kem. farm. laboratorij lekarnarja Mr. Ilyana Andrijič
Mostar R. S. br. 14471 2/V. 1938

Klic na odlet! Na ta klic so nemški letalci na obrežju Severnega morja čakali ves dan. Čez nekaj sekund nato so že na letalih, da odletijo zoper sovražna letala.

Jakob K. Heers

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja

»Poglej, pogledj, Cilgija! Vedel bi samo rad, kdo je ustrelil!« vzklile župnik v napetem pričakovanju.

Visokostas mladenič prihi izmed drevja proti ptiču, ki se bori s smrtjo.

»Ce ni to Marko Paltram — on je!« zakliče Cilgija. »Moram ga pozdraviti.«

Čudno vzburjena pomaha z robcem, njene kretnje so ne mirne.

»Marko Paltram?« pravi župnik začuden. »Ne poznam ga.«

Nežna rdečica nadahne Cilgijin obraz.

»Sel je, ki je Konradinu Flugi prinesel v Fetan materino pismo s poročilom, da so mu Francozi ujeli očeta in ga odvedli v ječo.«

»Čemu se pa toliko vznemirjaš, dete? Povodci ti trepetajo v roki.«

Cilgija spremeni barvo, v zavesti krivde povese oči, toda zdaj se ji vendar zopet hudomušno utrne okoli spodnje ustnice. Odkrito pogleda župnika.

»Ne sprašujte zdaj toliko, stric,« dene preprosto. »Med Paltramom in menoj je neka skrivnost, tu na cesti vam je ne morem razkladati, toda zvečer v sobi vam jo bom rada razodela, doslej sem morala molčati.«

Ko se sreča z njegovimi začudenimi, presenečenimi očmi, zažari zopet kakor sramujoči se otrok.

»Ne mislite o meni nič hudega, ne, tega bi ne mogla prenesti.«

Tedaj se župnik nasmehe: »Ne delam tega, za tvojim čelom gotovo ni prostora za hudobno misel. Sicer bo pa to neka skrivnost kakor dveh dečkov, ki vesta oba za ptičje gnezdo v mejli.«

Mladi strelce je medtem pobral orla in se bliža. Tedaj spozna jahalko, stopi vidno razveseljen k njej in pozdravi s spodobnostjo človeka, ki je videl svet, da, z uslužno prijaznostjo.

»Mojski strel,« pohvali župnik živahno, »strel, kakršen ne počiva vsako leto v Engadinu.«

Strelce se pa obrne proti Cilgiji: »Ali vam smem ponuditi nekaj najlepših peres, gospodična?«

Dvigne orla, ki mu curija po košatem perju živordeča kri, pri vrhu ene peruti toliko, kolikor dotegne z roko, in krasna orlova

3 krila se šumeče odpro, tako da se konec druge peruti dotika tal in se velika ponosna letalna peresa razprostrejo v dve močniji pahljaci.

»Pustite lepo žival, kakršna je,« pravi Cilgija in odvrne oko od krvavečice ptičice.

»Kakor vidite, moja nečakinja ni prijateljica lova,« se pošali župnik in živahno kramlja s Patramom, ki mu vzbuja radovednost.

Svojsko lep, nenavaden obraz. Temni lasje, dvojice modročrtnih ognjevitih oči, lahno upognjen, komaj spoznavno na levo zavrt nos, močna usta z dvema vrstama najkrajših zob, v vseh potezah pečat velike drznosti in železne volje, pa tudi — vsaj v tem trenutku — nekaj mehkega. In potem seve še nekaj, o čemer si župnik ne more priti na čisto, nekaj prikritnega, strastnega, nasilnega.

Kakor mladenič sam, budi župnikovo radovednost tudi kremanja, ki jo nosi lovec. Poprosi, naj mu da kratko dvocevko na konja in jo skrbno pregleduje. Medtem treplja Paltram Cilgijinega rjavca po vratu, in to ni samo igrava muhavost, zakaj Cilgija se nagne in začne z njim živo šepetati. Najprej se posveti v njegovih, nato v njenih očeh, da, za trenutek bi se bilo dalo domnevati, da si razodevata ljubezenske skrivnosti.

»Na mojo čast, doma je pri očetu in materi,« pravi mladenič potihoma.

»Doma! Hvala Bogu, da vem,« odgovori Cilgija polglasno.

Marko Paltram pa obrne oči odlašajoče z njenega čistega, od sreče sijočega obraza nazaj proti župniku. Ta se ozre in pravi: »Kremenjača je pač francosko delo? Izvrstno orodje!«

»Kremenjača je engadinski izdelek, narejen sicer res na Francoskem. Je moje pomočniško delo iz St. Etienne.«

Rahel, samozavesten nasmeš spreleti Paltramov obraz.

»Potem ste pa znamenit človek. Engadinec, ki je puškar, to se ne sliši kdaj si bodi. In poleg tega še takšen strelce! Kako dolgo je že, odkar ste se vrnilli?«

»Tik pred vojno sem prišel domov v Madulein.«

»In ste se tam naselili?«

»Ne, ves ta čas sem prebil kot tolmač v Lecourbovem taboru. Seveda bi se rad naselil, a ne gre. Na domu v Maduleinu gospodari moj brat Rosji, in kolikor hiš stoji v Engadinu tudi praznih, mi vendar ne dá v najem nihče prostora za delavnico. Ni naša šega.«

Njegov izraziti obraz se zamrača in bleščeče črnomodre oči zastore. Nato pravi poveljno: »Vrnem se zopet na Francosko, v Parizo.«

Cilgija upre svoje sončne oči v župnika.

»Ni naša šega,« ponovi ta dobrohotno, »a se bomo vendar malo ogledali, mladi mož! Za nas bi bilo zelo pripravno, ako nam bi pušk ne bilo treba zaradi vsake kvare pošiljati v Chur ali Cleven.«

Zdaj je četica z mežnarjem in Tuonsom zopet dohitela oba jez-deca in začela ogledovati orla, ki ga je položil Paltram ob poti na tla.

»Ha, ali si jo izkupil, mrha, ne boš nam več kradel ovc!« se roga jo.

In dečki žugajo s stisnjenimi pestmi ubitemu roparju.

Tuons je medtem spoznal strelca, pozdravi ga in hladnoprjazno spregovorita nekaj besed, ker se zopet vidita.

Župnik govori živahno z mežnarjem in se obrne nato proti Pal-tramu: »Oglasite se jutri spotoma pri meni. Vem v Pontresini za delavnico, primerno za vas, koča pokojnega ribiča Colanija, ki je nihče ne mara vzeti.«

Paltram se zahvali in krene s svojim plenom na poljsko pot. Cilgija, srečna, ker se je pogovor tako dobro iztekla, jaha z župni-kom v drncu proti Samadenu, ki je že na ogledu, in pešci so zopet sami.

Tedaj pravi Tuons: »Ha, župnik bo skuhal sebi in nam lepo kabo, ako vsame tega v Pontresino.«

»Česa pa dolžite Paltramu? Saj je vendar pošten fant,« zareniči mežnar nejevoljno, »in kot puškar vasi ne bo v škodo.«

»Videl sem ga v St. Moritzu,« pritakne svojo kozoji prekupec.

»Plemkinja Flugi ga je poslala kot sla v Fetan in pokazali so mi ga, češ da je edini človek, ki more priti mimo francoskih straž pri Zerzezu.«

»On je bil v Fetanu?« vzkligne Tuons. »Potem je zgodba s tirol-skim vohonom, ki so ga Francozom pred nosom spravili na varno, pod prisego resnična!«

»Tuons, mislite na to, kar sem vam povedal,« se razjezi mežnar.

»Poznam ga še iz Maduleina, ali ste mu pogledali v oči?« odvrne tovnorik.

Čemu?

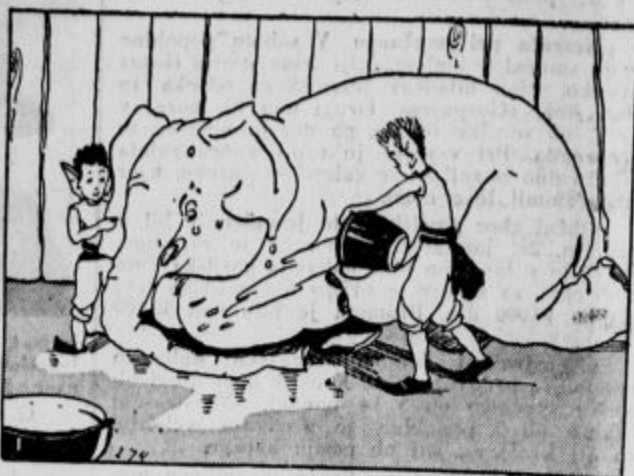
»Potem bi bili videli, da je kamogaskar!«

»Kamogaskar?« vzklignejo potniki prestrašeni in kakor iz ene-ga grla.

»Da, kamogaskar,« potrdi Tuons. »V Maduleinu vé to vsak otrok. Ni se treba čuditi, da je prišel mimo francoskih straž. Kamogaskar je in ti znajo več nego peči hruske! Vse smeye tvegati, tvegajo vse in vse se jim posreči. Ali ni tako, mežnar?«

Čistoški kotiček

SLON SAMBO

(263) Potem sta sama splezala na drugo stran in sta pristala vprav pri Sambu v toplem pesku. Prestrašen je dvignil glavo, nato se je najprej okrepčal z nekaj obilnimi požirki vode. »Se?« ga je dolgi Jan sočutno vprašal, a Sambo je odvrnil: »Ne preveč naenkrat, fantiča!«

(264) Čez nekaj časa je mogel Sambo spet vstati. Dejal je: »Postavita se tu poleg mene!« z rilcem ju je potegnil k sebi. Filip mu je zašepetal: »Saj imamo še vode za druge živali, saj se nam vsi jako smilite!« Od samega sočutja sta pozabila na svoja velika ušesa in sta rekla: »Ali se ne bi spet sprijaznili?«

Mali oglasi

Vajenci

Učenca
za pekarsko obrt sprejme Josip Škof, pekarna, Gustanj.

Vajenca
za pekarno sprejemem takoj. Vodusek Rudolf, Rogaska Slatina.

16 letni fant
išče mesto vajenca za krojaško obrt. Kolenc Franc, Globodol, Mirna peč.

Službe iščejo

Gospodična
govori nemško, išče mesto k otrokom. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 1308.

Gospodična
z malo maturo išče službo kot pisarniška moč ali kaj primerne. Gre tudi k otrokom za vzgojiteljico. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 1304.

Čitajte »Slovenca«

20 letna prodajalka

delavljna, pridna, poštena, išče kakršno koli službo. Vajena tudi gostilne in gospodinjstva. Naslov v vseh poslovaln. »Slovenca« pod 1072. (a)

Absolventka

dvorazredne trg. šole želi nastopiti mesto kot pisarniška moč ali kot blaginčarka. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vestna«.

Starejša kuharica

varčna gospodinja, zdrava, išče službo pri kakem gospodu — najraje duhovniku ali mali družini kjerkoli. Plača postranska stvar. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1136.

Službodobe

Službo hišnika
dobi zakonski par. Mož zmožen nekoliko ključavničarstva, žena pa nekoliko šivanja. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Hišnik« P 1318.

Kuharico

varčno in pošteno, za kuhinjo kmetijskih posloj oz. kmetško gospodinjstvo — sprejemem. Plača dobra, službo stalna. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Poštena« št. 1260.

Sobarica

pridna in pripravna, polnoma samostojna moč, stara 30—35 let, vesča poleg slovensčine tudi še nemškega jezika, se takoj sprejme v večji, prvovrstni hotel. Ponudbe s prilogo slike in popisom dosežanjega službovanja je poslati v upr. »Sl.« pod šifro »Sposobna« št. 1326.

Prodamo

Fižol za kuho
dobite poceni pri Sever et Komp., Gosposvetska cesta 5. (1)

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

STROJI

Parni stroj
150/300 ks. ali lokomotiv. Dinamo in elektromotor istosmernega toka kupim. Informacije honoriram. Perles, Ostjekl. (K)

Kupimo

Vsakovrstno zlato
srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah A. Božič, Ljubljana, Frančiškanska ulica 3.

Cunje
mehke, čiste, kupuje Litografija Čemažar, Ljubljana, Igriška 6. (K)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Glasba

Več harmonijev
velikih in malih, 1 kratak klavir, križane strune, dolg klavir, dobro ohranjen, ter večjo množino mahagoni furnirja pod ceno proda trdka Ivan Kacin, Domžale. (G)

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

57,000.000.-

bo izplačanih v dobitkih samo v nastopajočem V. razredu 39. kola, katerega žrebanje bo:

v Beogradu 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 19., 20. in 21. februarja in **v Banja Luki** 26., 27., 28., in 29. februarja ter 1., 2., 4., 5., 6. in 7. marca t. l.

V najsrečnejšem slučaju se lahko dobi na eno srečko

3,200.000.-

V 20 dneh bo izžrebanih 36.000 dobitkov, med katerimi je poleg glavnih treh premij po 2.000.000.—, 1.000.000.— in 500.000.— din večje število dobitkov po 200.000.—, 100.000.—, 80.000.—, 60.000.—, 50.000.— din itd.

Osebe, ki se loterijske igre že udeležujejo, morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati s srečkami V. razreda vsaj do 5. februarja t. l. zaključno.

Tisti pa, ki še niso kupili srečk, a bi radi poskusili srečo pri tem glavnem žrebanju, lahko kupijo srečke pri pooblaščenih prodajalcih srečk in pri njihovih podprodajalcih, ki so skoro v vsakem večjem kraju, če doplačajo in sicer stane:

1 cela srečka 1000.— din
1 polovična srečka 500.— din
1 četrtinska srečka 250.— din

Dobitki, za katere jamči država, se izplačujejo brez vsakih odbitkov

MARKOVE KAPLJICE

so že 150 let preskušane in priznane kot najboljše zdravilo za želodce proti bolečinam, napetosti, pomankanju teka itd. Če ste bolni na želodcu, pišite takoj! 1 steklenica Din 22.—.

GRADSKA LJEKARNA
ZAGREB, Gornji grad, Kamenita 11.

Razglas.

Občina Domžale, okraj kamniški, objavlja v smislu § 8. gradbenega zakona, da bo regulacijski načrt za trško občino Domžale in uredba o njega izvajanju razgrnjena na javni vpogled v času od 15. februarja do 15. maja 1940 ob torkih, sredah, četrtkih in petkih v posvetovalnici občine Domžale od 8. do 12. ure dopoldne.

Pripombe zoper regulacijski načrt in uredbu morajo predložiti zainteresirani občini najdalj v 15 dneh po izteku roka, sicer jih občina ne bo vpštevala.

Zoper regulacijski načrt in uredbu kot obči program za zazidavanje so dopustni ugovori:

- glede kršenja zakonskih predpisov in postopanju in
- glede ogrožanja javnega interesa po občinskem oblastvu.

Uprava občine Domžale, dne 29. januarja 1940.

V globoki žalosti javljam tužno vest, da je danes, previdna s tolažili sv. vere, vdano umrla naša dobra mati, babica, prababica, svakinja, tašča in teta, gospa

Ivana Rebek roj. Ahčin

vdova po višjem davčnem inšpektorju

v 88. letu starosti. Nepozabno pokojnico bomo položili na oder v mrtvaški veži Jožefišča na Poljanski cesti št. 16, od koder bo v petek, dne 2. februarja 1940 ob dveh žalni sprevid na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala v stolni cerkvi v soboto, dne 3. februarja 1940 ob sedmih zjutraj. Prosimo tihega sožalja in tolažimo hkrati poslednjo željo pokojnice, po kateri odklanjamo evetje.

V Ljubljani, v New-Yorku, v Milwaukee, v Parizu, 31. I. 1940.

Zalujoče rodbine:

Rebek, Krim-Shamhal, Muray, Delteil in Ahčin.

Posedstva

Enonadstropna hiša
tristanovanijska, nedokončana, napredaj. Šmarska cesta, poleg šole, Ljubljana. (p)

Posedstvo

ca. 200 hektarov, s hišo, v Sloveniji, napredaj. — Obvestila pod »Posjed od 200 ha 1255« na Propagando, Beograd, postfah br. 409.

Stanovanja

ODDAJO:

Štirisobno stanovanje
s pritlikinami, II. nadstr., oddam. Glumac, Aleksandrova 33, Maribor.

Dvosobno stanovanje

s kabinetom, vse pritlikline, poseben vhod — takoj oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1316.

SOBE

ISCEJO:

Uradnica

išče čedno sobo z oskrbo ali brez pri dobri družini. Ponudbe z navedbo cene v upravo »Slovenca« pod »Čista soba«.

ODDAJO:

Opremljeno sobo
takoj ugodno oddam. — Zvonarska ulica 11, prtlj.

Opremljeno sobo

z balkonom, s posebnim vhodom, takoj oddam. — Idrijska 3.

Opremljeno sobo

s klavirjem, souporabo kopalnice, za 1—2 osebi, takoj oddam. Tržaska cesta 41-I. nadstr. levo.

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Gospode duhovnike

vljudno obveščamo, da dobe za župne urade potrebne tiskovine v podružnici Jugoslovanske knjigarne v Kranju, Majdičeva hiša, sodnija.

Umrla nam je ljubljena mama

MARIJA GROBELNIK

v 73. letu starosti, previdna s tolažili svete vere. Na zadnji poti jo spremimo na Svečnico, dne 2. februarja 1940, ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Cojzova cesta št. 1, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana - Beograd, dne 31. januarja 1940.

Minka dr. Tominčeva, hčerka, in ostalo sorodstvo.